

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ปี 2566 – 2570
(ฉบับทบทวน)

จัดทำโดย

นายกิตติพงษ์ ระวิเสญา
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐานของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนแผนงาน โครงการ กิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยภายในเอกสารฉบับนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของตำบลจักราช และศักยภาพที่เหมาะสมในการผลิตพืชอย่างถูกต้อง โดยใช้ข้อมูลทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการจัดเวทีประชาคมของชุมชนเพื่อให้ทราบข้อมูลที่ถูกต้องของแต่ละพื้นที่ ทำให้สามารถวางแผนการพัฒนาด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามความต้องการของเกษตรกร และสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ระดับตำบลของเขตอำเภอผักไห่ได้

การทำเอกสารฉบับนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอдин ปศุสัตว์อาสา กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ จนสามารถจัดทำเป็นรูปเล่มเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กิตติพงษ์ ระวังสัญญา

กรกฎาคม 2568

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป	1
1. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	1
1.1 ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	1
1.2 อาณาเขตติดต่อ	1
1.3 การแบ่งเขตการปกครอง	2
2. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	2
2.1 สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	2
2.2 สภาพพื้นที่ ความลาดชัน และการใช้ที่ดิน	4
2.3 ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	4
2.4 แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช	5
2.5 ปัญหาของดิน	7
3. สภาพภูมิอากาศ	7
3.1 ลักษณะภูมิอากาศ	7
3.2 ฤดูกาล	7
3.3 สถิติปริมาณน้ำฝน	8
3.4 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	9
4. เส้นทางคมนาคม	10
4.1 ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	10
4.2 ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	10
4.3 ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ	11
4.4 ด้านการเกิดภัยธรรมชาติ	11
5. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	11
5.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	11
5.2 อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	11
6. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	12
6.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	12
6.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	16

สารบัญ

	หน้า
6.3 จำนวนครัวเรือน	16
6.4 การศึกษา	17
6.5 สาธารณสุข	17
6.6 ประเพณีและวัฒนธรรม	17
6.7 ข้อมูลสาธารณูปโภค	17
7. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	17
8. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	19
9. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	19
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลจักราช	21
1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลจักราช	21
1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	21
เกษตรกร	21
1) ครัวเรือนเกษตรกร	21
2) ลักษณะการประกอบอาชีพ	22
3) การเป็นสมาชิกองค์กร	23
4) ลักษณะการถือครองที่ดิน	23
5) ประเภทการเช่า	24
6) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)	25
7) การประกอบกิจกรรมการเกษตร	25
องค์กรและสถาบันเกษตรกร	27
1) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน	27
2) ผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเกษตรกร/สถาบัน	28
3) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย	28
4) ปฏิทินกิจกรรมการเกษตร	30
1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	30
1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	35
1.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ	36
1) ชนิดสินค้า : ข้าว	36
2) ชนิดสินค้า : มะม่วง	46
3) ชนิดสินค้า : กล้ายน้ำว่า	51
2. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	55
3. การจัดทำ TOWS Matrix	58

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3 ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	66
1. แนวทางการพัฒนา	66
1.1 พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	66
1.2 พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	67
1.3 พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	70
2. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	71
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	81
1. โครงการฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน	82
2. โครงการฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช	84
3. โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	87
4. โครงการฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว	89
5. โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	92

สารบัญตาราง

บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป	หน้า
ตารางที่ 1.1 ข้อมูลหมู่บ้าน และพื้นที่ปกครองของแต่ละหมู่บ้านในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2
ตารางที่ 1.2 ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2
ตารางที่ 1.3 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	3
ตารางที่ 1.4 ปริมาณน้ำฝน ปี 2562 - 2564	9
ตารางที่ 1.5 แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอผักไห่ ปี พ.ศ. 2564-2566	10
ตารางที่ 1.6 ข้อมูลการผลิตพืชตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	12
ตารางที่ 1.7 ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	13
ตารางที่ 1.8 ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	14
ตารางที่ 1.9 แสดงรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	14
ตารางที่ 1.10 แสดงหนี้สินรวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	15
ตารางที่ 1.11 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. 2564	16
ตารางที่ 1.12 แสดงจำนวนประชากรในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	16
ตารางที่ 1.13 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	18
ตารางที่ 1.14 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	19
ตารางที่ 1.15 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	19
ตารางที่ 1.16 แสดงรายชื่อกลุ่มยุวเกษตรกร	20
ตารางที่ 1.17 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	20
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลจักราช	
ตารางที่ 2.1 แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	21
ตารางที่ 2.2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่	22

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 2.3	แสดงการเป็นสมาชิกองค์กร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 23
ตารางที่ 2.4	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 23
ตารางที่ 2.5	แสดงประเภทการเช่าของเกษตรกร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 24
ตารางที่ 2.6	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 25
ตารางที่ 2.7	แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี) ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 26
ตารางที่ 2.8	แสดงการเป็นสมาชิกองค์กร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 27
ตารางที่ 2.9	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 28
ตารางที่ 2.10	แสดงจำนวน/ผลการประเมินองค์กรและสถาบันเกษตรกร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ 28
ตารางที่ 2.11	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ 29
ตารางที่ 2.12	อาสาสมัครเกษตร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 29
ตารางที่ 2.13	แสดงรายชื่ออาสาสมัครเกษตรตำบลจักราช 29
ตารางที่ 2.14	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 30
ตารางที่ 2.15	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพืชในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 30
ตารางที่ 2.16	ข้อมูลทรัพยากรดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 32
ตารางที่ 2.17	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 36
ตารางที่ 2.18	แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าวตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 37
ตารางที่ 2.19	แสดงพื้นที่สำหรับการปลูกข้าวตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 37
ตารางที่ 2.20	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ 41
ตารางที่ 2.21	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2566/67 ตำบลจักราช 42
ตารางที่ 2.22	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ 46

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 2.23	แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 47
ตารางที่ 2.24	แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 47
ตารางที่ 2.25	แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 47
ตารางที่ 2.26	แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี 2566 ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 49
ตารางที่ 2.27	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 50
ตารางที่ 2.28	แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 51
ตารางที่ 2.29	แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 52
ตารางที่ 2.30	แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี 2566 ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 54
ตารางที่ 2.31	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตไม้ดอก ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ 54
ตารางที่ 2.32	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข 55
ตารางที่ 2.33	แสดงประเด็นการวิเคราะห์พื้นที่ คน สินค้า 56
ตารางที่ 2.34	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix 58

สารบัญภาพ

บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป	หน้า
ภาพที่ 1.1 ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลจักราช	1
ภาพที่ 1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4
ภาพที่ 1.3 แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	6
ภาพที่ 1.4 พื้นที่ดินมีปัญหาของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	7
ภาพที่ 1.5 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในพื้นที่ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	8
ภาพที่ 1.6 แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ 3 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2564-2566	9
ภาพที่ 1.7 เส้นทางการคมนาคมภายในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	10
ภาพที่ 1.8 แสดงที่ตั้งหน่วยงานและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	11
ภาพที่ 1.9 แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	15
ภาพที่ 1.10 การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	18
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลจักราช	
ภาพที่ 2.1 แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่	21
ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	22
ภาพที่ 2.3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	24
ภาพที่ 2.4 แสดงประเภทการเช่า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	24
ภาพที่ 2.5 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	25
ภาพที่ 2.6 แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี)	26
ภาพที่ 2.7 แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	31
ภาพที่ 2.8 แสดงสภาพปัญหาของดิน ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	31

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 2.9	แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 32
ภาพที่ 2.10	แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 33
ภาพที่ 2.11	แสดงแผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 34
ภาพที่ 2.12	แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าว ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 36
ภาพที่ 2.13	แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 43
ภาพที่ 2.14	แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 43
ภาพที่ 2.15	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 46
ภาพที่ 2.16	แสดงวิธีการตลาดมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 50
ภาพที่ 2.17	แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 51
ภาพที่ 2.18	แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 53

บทที่ 1

ข้อมูลสภาพทั่วไป

1. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

1.1 ที่ตั้ง ตำบลจักราช อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอฟักไห้ ประมาณ 8 กิโลเมตร มีขอบเขตการปกครอง 8,108.19 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ 12.973104 ตารางกิโลเมตร

1.2 อาณาเขต มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลจักราช
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลลำตะเคียน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลดอนลาน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลผักไห้ และตำบลลาดชิด

ภาพที่ 1.1 ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลจักราช

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไห้, 2568

1.3 การแบ่งเขตการปกครอง การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น 1 เทศบาล คือ เทศบาลตำบลลาดชะโด และจำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านใหม่ หมู่ที่ 2 บ้านไต้ หมู่ที่ 3 บ้านไต้ หมู่ที่ 4 บ้านเหนือ หมู่ที่ 5 บ้านน้ำคลอง และหมู่ที่ 6 บ้านน้ำคลอง

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลหมู่บ้าน และพื้นที่ปกครองของแต่ละหมู่บ้านในตำบลจักราช อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปกครอง (ไร่)	ลำดับที่
หมู่ที่ 1	บ้านใหม่	1,229.44	3
หมู่ที่ 2	บ้านไต้	1,574.75	2
หมู่ที่ 3	บ้านไต้	1,208.75	4
หมู่ที่ 4	บ้านเหนือ	650.00	6
หมู่ที่ 5	บ้านน้ำคลอง	950.00	5
หมู่ที่ 6	บ้านน้ำคลอง	2,495.25	1

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง, 2568

ตารางที่ 1.2 ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลจักราช อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
จักราช	8,108.19	-	1	6	688
รวม	8,108.19	-	1	6	688

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง, 2568

2. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

2.1 สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลจักราช มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มสลับกับพื้นที่ลุ่มมาก ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินนา ภายในตำบล ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน แต่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองบางคี่ คลองลาดปลาตุก และคลองนาคู ไหลผ่าน ลักษณะของดินของตำบลจักราชเป็นดินที่ลุ่ม หรือที่เรียกกันว่า ดินนา คือ ดินที่เกิดในบริเวณพื้นที่ต่ำสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ ส่วนใหญ่พบเป็นบริเวณกว้างในภาคกลางและตามที่ราบลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนา และมักมีน้ำท่วมขังในบริเวณพื้นที่ในช่วงฤดูฝน (ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2560)

2.2 สภาพพื้นที่ ความลาดชัน และการใช้ที่ดิน

พื้นที่ตำบลจักราช ส่วนใหญ่การใช้ประโยชน์ที่ดินจะเป็นพื้นที่การเกษตร จำนวน 14,318.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 92.60 รองลงมา คือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 683.44 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.42 และพื้นที่แหล่งน้ำ แหล่งน้ำในตำบลจักราช มีพื้นที่จำนวน 148.88 ไร่คิดเป็นร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร จำนวน 5,795.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.47 ของพื้นที่ทั้งหมด

สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรของตำบลจักราช พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน 5,770.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.55 ของพื้นที่ทางการเกษตร รองลงมา คือ พื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน 21 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของพื้นที่ทางการเกษตร

ตารางที่ 1.3 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับ
พื้นที่ทั้งหมด	8,108.19	100.00	
พื้นที่ลุ่ม	58.38	0.72	
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	297.57	3.67	3
พื้นที่แหล่งน้ำ	278.13	3.44	4
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	422.44	5.21	2
พื้นที่การเกษตร	5,795.75	71.47	1
- พื้นที่นา	5,770.00	99.55	
- ไม้ผล	21.00	0.37	
- ไม้ยืนต้น	0	0.00	
- พืชผัก	3.50	0.06	
- ไม้ดอก ไม้ประดับ	1.25	0.02	
พื้นที่ประมง	119.16	1.42	5
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	119.16	1.42	
พื้นที่ปศุสัตว์	12.97	0.16	6
- ฟาร์มและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	12.97	0.16	
รวมทั้งสิ้น	8,108.19	100.00	

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ,2568

ภาพที่ 1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลจักรราช อำเภอฟักไผ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน, พ.ศ. 2568)

2.3 ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ มีชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน 1 กลุ่มชุดดิน

รายละเอียดดังนี้ คือ

1) กลุ่มที่ดินที่ 11 จำนวนพื้นที่ 6,210.51 ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเปรี้ยวจัด ลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเลปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน คือ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินจำพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่มภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หนวดดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกโกลนดิน ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือ สีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดปะสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ภายในระดับความลึก 50-100 เซนติเมตร มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

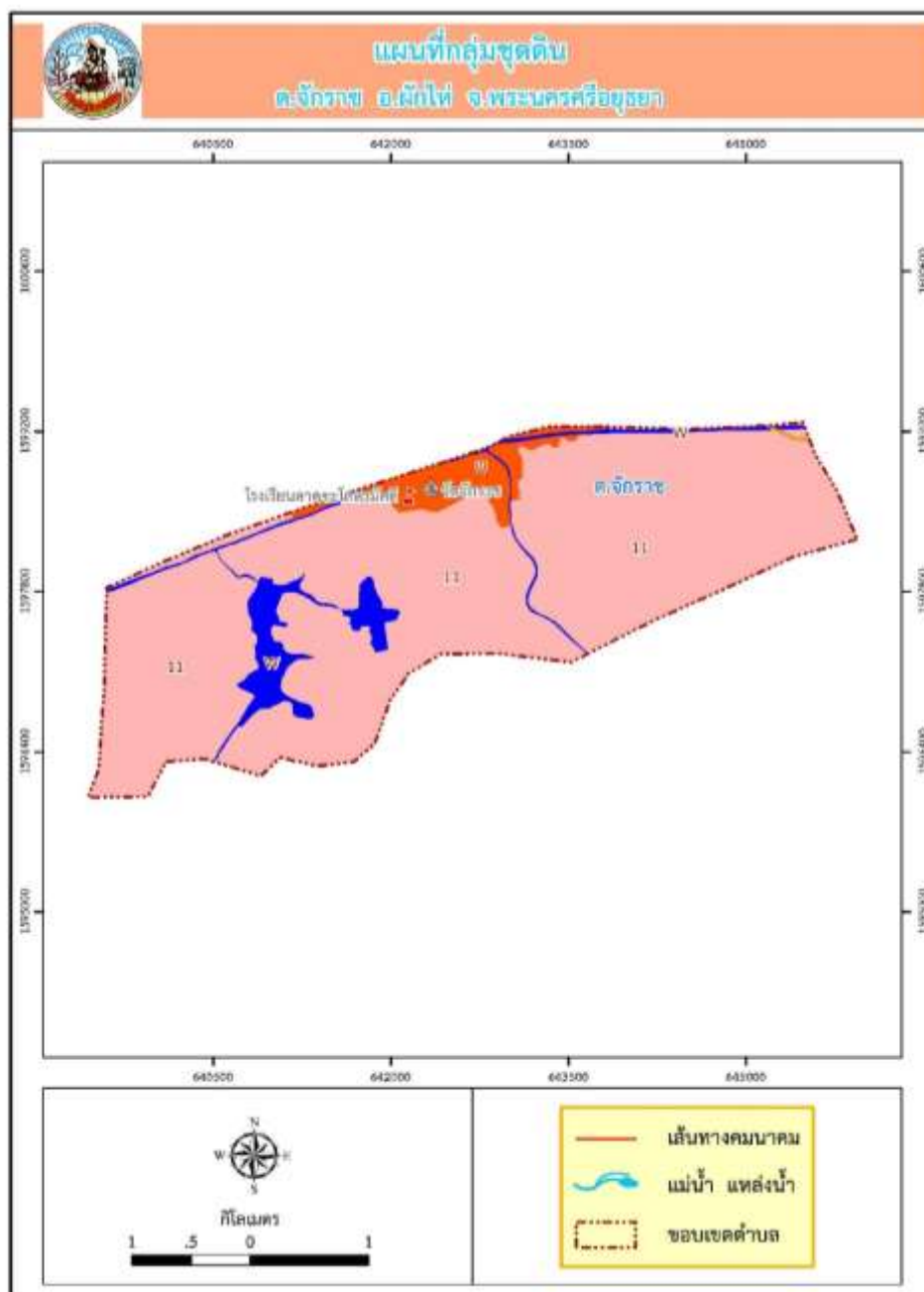
การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้นุ้ย และปุ๋ย ในอัตราที่เหมาะสม และควรมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ข้าวที่ปลูกจึงจะได้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหาที่พบ คือ ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก 50-100 เซนติเมตร จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้ง แข็ง และแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

2.4 แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไั่ว 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน ปล่อยไั่ว 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-45 วัน ควรพัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำไว้ ใช้ ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ 2

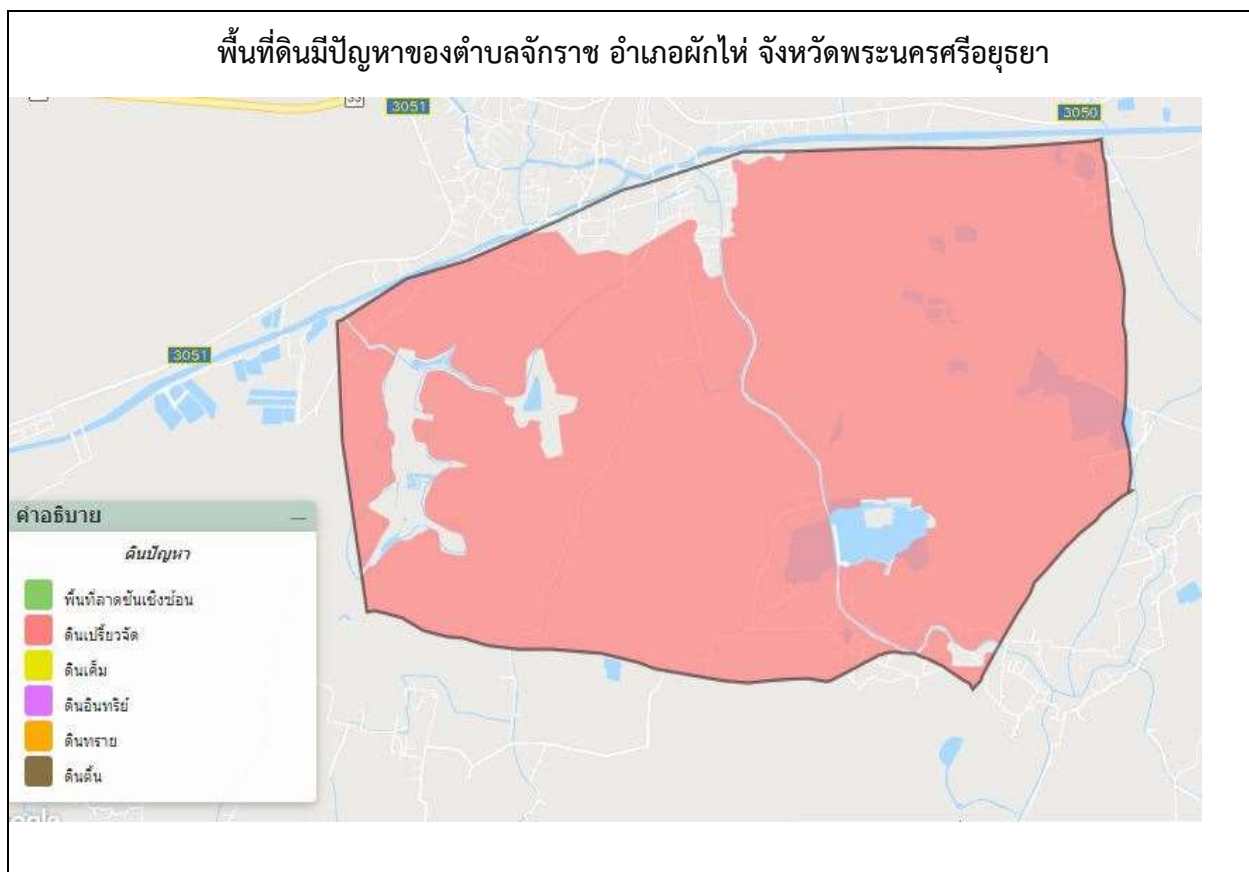
พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำควรกว้างประมาณ 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำหว่านวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน 6 กิโลกรัมต่อหลุมในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้มีดินกรดเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 1.3 แผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2568

2.5 ปัญหาของดิน

พื้นที่ดินตำบลจักราช พบปัญหาดินเปรี้ยวในพื้นที่ ทุกหมู่ คิดเป็นร้อยละ 95 ของพื้นที่การเกษตร จำนวน 7,702.78 ไร่

ภาพที่ 1.4 พื้นที่ดินมีปัญหาของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ดินปัญหา), พ.ศ. 2568

3. สภาพภูมิอากาศ

3.1 ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบล อำเภอผักไห่ ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้ ภูมิอากาศมีลักษณะเป็นแบบร้อนชื้นหรือ ภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามการแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิปปิน โดยตำบลจักราช จะได้รับอิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้ประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และมรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก

3.2 ฤดูกาล

เมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของตำบลจักราชออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้ง จะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากต่ำลจากราช ตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง อิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็น ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

3.3 สถิติปริมาณน้ำฝน

อำเภอฝักไห้ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี 2564-2566 โดยปี 2564 มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 94.16 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม โดยมีปริมาณ 0 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ 272 มิลลิเมตร ปี 2565 มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 112.75 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคม โดยมีปริมาณ 5 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ 271 มิลลิเมตร และ ปี 2566 มีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ 70.08 มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคมและมกราคม โดยมีปริมาณ 0 มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ 197 มิลลิเมตร

ภาพที่ 1.5 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในพื้นที่ อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <https://tiservice.hii.or.th/WRMOC/web/V2/mRainAmp2.html> สถิติข้อมูลน้ำรายจังหวัด,พ.ศ. 2567

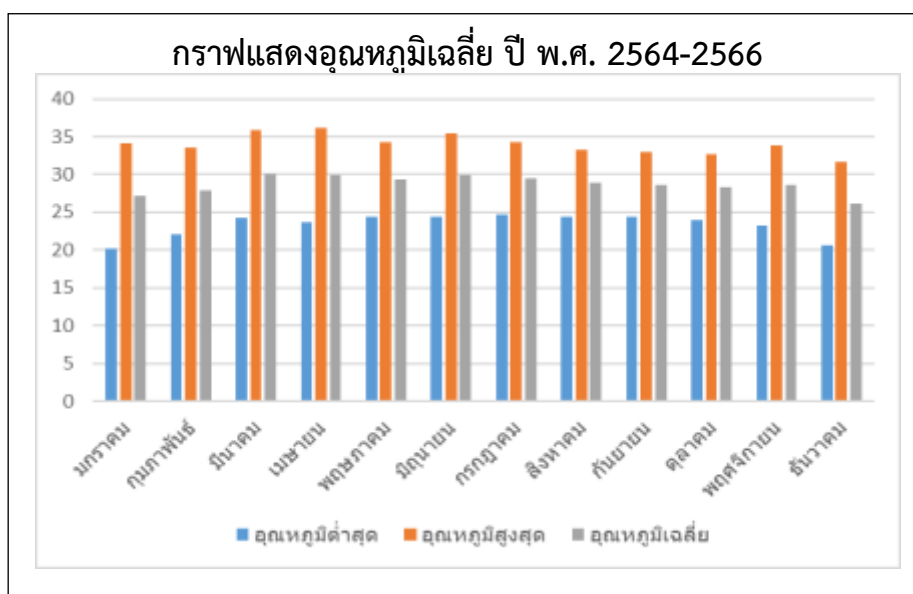
ตารางที่ 1.4 แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 3 ปี ตั้งแต่ปี 2564 - 2566

เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.) ปี 2564	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.) ปี 2565	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.) ปี 2566
มกราคม	0	8	0
กุมภาพันธ์	2	37	9
มีนาคม	9	52	0
เมษายน	150	110	17
พฤษภาคม	129	141	35
มิถุนายน	35	104	67
กรกฎาคม	147	162	62
สิงหาคม	151	246	77
กันยายน	272	271	197
ตุลาคม	190	115	130
พฤศจิกายน	38	102	98
ธันวาคม	7	5	19
ปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี	1,130	1,350	711
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	94.16	112.75	59.25

ที่มา : <https://tiservice.hii.or.th/WRMOC/web/V2/mRainAmp2.html> สถิติข้อมูลน้ำรายจังหวัด,พ.ศ. 2567

3.4 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอผักไห่ มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี 2565 โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 23.36 องศาเซลเซียส
อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.00 องศาเซลเซียส (ตารางที่ 5)

ภาพที่ 1.6 แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ 3 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2564-2566

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. 2567

ตารางที่ 1.5 แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอผักไห่ ปี พ.ศ. 2564-2566

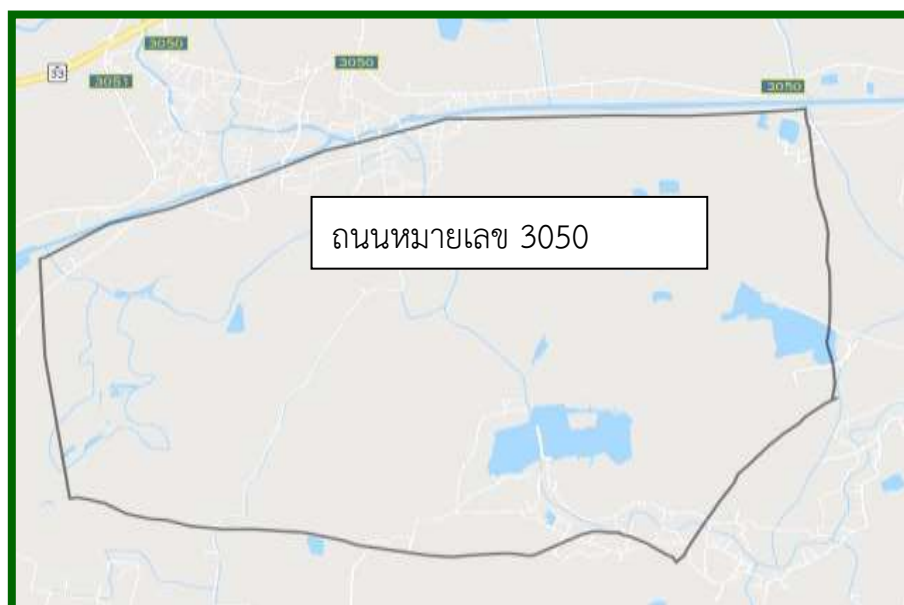
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	19.7	32.7	26.2
กุมภาพันธ์	21.7	34.3	28.0
มีนาคม	24.3	36.3	30.3
เมษายน	24.6	36.8	30.7
พฤษภาคม	24.7	36.1	30.4
มิถุนายน	24.6	35.6	30.1
กรกฎาคม	24.8	34.6	29.7
สิงหาคม	24.6	34.3	29.4
กันยายน	24.5	33.3	28.9
ตุลาคม	24.3	33.1	28.7
พฤศจิกายน	23.0	33.1	28.0
ธันวาคม	20.8	32.4	26.6

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. 2567

4. เส้นทางคมนาคม

4.1 เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล และการเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

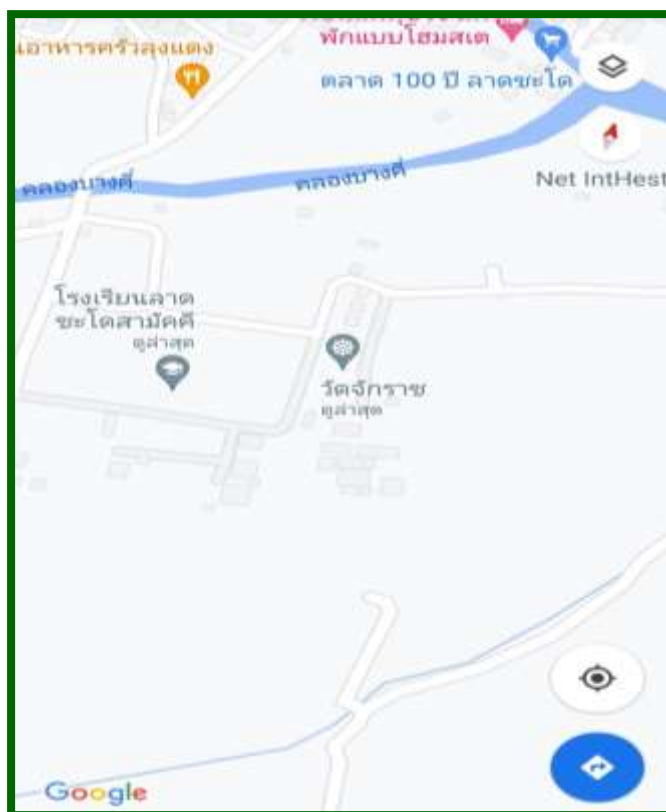
ตำบลจักราช เป็นพื้นที่อยู่ในเขตปริมณฑล การสัญจรไปมาสะดวก โดยมีถนนทางหลวงชนบท หมายเลข 3050 ซึ่งมีความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง

ภาพที่ 1.7 เส้นทางคมนาคมภายในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps/place/ตำบล+จักราช+อำเภอ+ผักไห่+จังหวัด+พระนครศรีอยุธยา,2568>

4.2 ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ตำบลจักราชมีสิ่งก่อสร้างที่สำคัญ 2 จุด ได้แก่ วัดจักราช และโรงเรียนลาดชะโดสามัคคี

ภาพที่ 1.8 แสดงที่ตั้งหน่วยงานและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. 2568

4.3 การเกิดภัยธรรมชาติ

สืบเนื่องจากพื้นที่ตำบลจักราชเป็นที่ราบลุ่มสลับกับพื้นที่ลุ่มมาก และอยู่ปลายโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร จึงมักจะประสบปัญหาน้ำท่วมขังในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงสิ้นเดือนธันวาคมของทุกปี ชาวบ้านเรียกว่า “ฤดูน้ำหลาก” ระดับน้ำท่วมขังสูงประมาณ 90-120 เซนติเมตร ส่วนใหญ่บ้านเรือนไม่ได้รับผลกระทบ สำหรับพื้นที่การเกษตรได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลากร้อยละ 80 ของพื้นที่การเกษตร ในช่วงฤดูน้ำหลากเกษตรกรจะหยุดพักการทำงาน

ในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกลางเดือนพฤษภาคมของทุกปี พื้นที่การเกษตรของตำบลจักราชร้อยละ 30 จะขาดแคลนน้ำเนื่องจากคลองชลประทานอยู่ช่วงปลายโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตรทำให้การส่งน้ำมาไม่ถึงพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร

5. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลจักราชเป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

5.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

คลองธรรมชาติ ได้แก่ คลองบางสี คลองลาดลาดชิด คลองลำตะเคียน

5.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

ระบบชลประทาน ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาผักไห่

6. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

6.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลจักราช ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำนา มีพื้นที่การเกษตร 5,770 ไร่ โดยการเพาะปลูกข้าวนั้น อยู่พื้นที่เขตชลประทานทั้งหมด

1) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ได้แก่ ข้าว พืชผัก ไม้ผล

ตารางที่ 1.6 ข้อมูลการผลิตพืชตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ การเกษตร (ไร่)	ข้าว		ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ดอกไม้ ประดับ		สมุนไพร/ เครื่องเทศ	
			ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
1	1,229.44	915.5	913.5	54	3	3	1	2			0.25	1		
2	1,574.75	1276.75	1274.75	66	2	2	0.5	1			0.25	1		
3	1,208.75	908.75	908.75	48										
4	650.00													
5	950.00	600	600	34	4	2								
6	2,495.25	2247.25	2245.25	100	12	3	2	2			0.75	2		
รวม	8,108.19	5,795.75	5,770.00	302	21.00	10	3.50	5			1.25	4		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, 2568

การทำนาปลูกข้าว

พื้นที่ปลูกข้าวของตำบลมีพื้นที่ประมาณ 5,770.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.55 ของพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด โดยจะแบ่งการปลูกข้าวออกเป็น 2 ฤดู คือ

1) ฤดูนาปี จะเริ่มปลูกช่วงต้นเดือนเมษายน ถึง ปลายเดือนกรกฎาคม และเกษตรกรจะต้องเก็บเกี่ยวข้าวให้เสร็จสิ้นช่วงปลายเดือนกันยายน เพื่อลดปัญหาเรื่องภัยธรรมชาติ เกษตรกรเลือกใช้วิธีการหว่านแบบน้ำตาม และจะเลือกใช้พันธุ์ข้าวตามที่ทางราชการส่งเสริม เช่น ข้าวหอมปทุมธานี กข41 กข47 กข57 ส่วนใหญ่เกษตรกรเลือกพันธุ์ข้าวตามกระแสนิยม ผลผลิตเฉลี่ย 945 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,720 บาทต่อไร่ ปัญหาในการผลิตแรงงานด้านการเกษตรหายาก ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ส่งผลให้ค่าจ้างแรงงานสูง ราคาต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่นิยมเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในฤดูถัดไป เนื่องจากไม่มีโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

2) ฤดูนาปรัง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม และเป็นพื้นที่รับน้ำหลากจากโครงการปล่อยน้ำเข้านาปล่อยปลาเข้าทุ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งผลให้เกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำนา โดยเกษตรกรจะเริ่มทำนาปรังช่วงกลางเดือนธันวาคมถึงปลายเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก คือ ข้าว กข 41 กข47 กข57 ส่วนใหญ่เกษตรกรเลือกพันธุ์ข้าวตามกระแสนิยม ผลผลิตเฉลี่ย 900 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 4,720 บาทต่อไร่ ปัญหาในการผลิต แรงงานด้านการเกษตรหายาก ค่าจ้างแรงงานสูง ราคา

ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่นิยมเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในฤดูถัดไป เนื่องจากไม่มีโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น

พื้นที่ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นของตำบลจักราชมีพื้นที่ประมาณ 21 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นในรูปแบบสวนผสมผสานไว้ในบริเวณที่อยู่อาศัย และปลูกไว้จำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่ปลูกไว้สำหรับการบริโภคภายในครัวเรือนเองเท่านั้น จึงส่งผลให้มีพื้นที่ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นน้อย พืชส่วนใหญ่ที่นิยมปลูก เช่น กล้วยหอม ฝรั่ง มะดัน มะนาว ผักสวนครัว ต้นยางนา และยูคาลิปตัส

การปลูกพืชผัก

พื้นที่ปลูกพืชผักของตำบลจักราชมีประมาณ 3.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกเป็นพืชรอง และพืชทางเลือก หลังฤดูการทำนา เน้นการบริโภคในครัวเรือน และขายในตลาดภายในชุมชน ปัญหาในการผลิต คือ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผันผวน ส่งผลให้ประสบปัญหาขาดทุนในบางฤดูกาล พืชส่วนใหญ่ ที่ปลูกได้แก่ มะเขือพวง พริก ถั่วฝักยาว โหระพา และกะเพรา

ระบบการผลิตด้านปศุสัตว์

ระบบการผลิตด้านปศุสัตว์ของตำบลจักราช พบว่า มีการเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงห่าน ซึ่งการเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงเพื่อขายและบริโภคในครัวเรือน ในกรณีที่เกษตรกรมีการเลี้ยงจำนวนมาก ๆ สามารถขายสร้างรายได้ให้เกษตรกรครัวเรือนละประมาณ 2,000 – 4,000 บาท ต่อ เดือน

ระบบการผลิตด้านประมง

ระบบการผลิตด้านการประมงของตำบลจักราช พบว่าส่วนใหญ่จะทำการเลี้ยงปลาในบ่อ มีการเลี้ยงปลาอยู่บ้าง ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในสระเก็บน้ำขนาดเล็ก ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมชลประทาน หรือกรมพัฒนาที่ดินส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเท่านั้น การพัฒนาการเลี้ยงปลาในตำบลจักราช ยังมีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำสำหรับการเลี้ยงปลาอยู่มาก เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ดำเนินการเลี้ยงปลาจะเลี้ยงในแหล่งน้ำหน้าบ้านของตนเอง

พื้นที่ตำบลจักราช มีเขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ทั้งหมด 10,404.10 ไร่ โดยแบ่งเป็นเขตความเหมาะสมปานกลาง จำนวน 1,761.84 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.93 และเขตความเหมาะสมเล็กน้อย จำนวน 8,642.26 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.07

ตารางที่ 1.7 ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
3	4	2	-	-	-	30	-	-	-
รวมทั้งหมด	4	2	0	0	0	30	0	0	0

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.2568

ระบบการผลิตด้านประมง

ระบบการผลิตด้านการประมงของตำบลจักราช พบว่าส่วนใหญ่จะทำการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในสระเก็บน้ำขนาดเล็ก ซึ่งเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเป็นหลัก เหลือจากการบริโภคจึงขายให้กับคนในชุมชน

ตารางที่ 1.8 ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้ง ทะเล	กุ้งน้ำจืด (ไร่)	ปลา ทะเล	ปลาน้ำจืด (ไร่)	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
6	16	-	100	-	15	-	-
รวมทั้งหมด	16	0	100	0	15	0	0

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ.2568

2) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรตำบลจักราช มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.36 และมีรายได้ระหว่าง 20,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.62 ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลจักราชมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 76,519.974 บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 5 มีรายได้เฉลี่ย 112,259.52 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 6 มีรายได้เฉลี่ย 112,259.52 บาทต่อปี สำหรับหมู่ที่มีรายได้ต่ำสุด คือ หมู่ที่ 3 มีรายได้เฉลี่ย 70,025 บาทต่อปี

ตารางที่ 1.9 แสดงรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ช่วงรายได้รวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)						รายได้รวม เฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)
		20,001-50,000 บาท		50,001 -100,000 บาท		100,001- 500,000 บาท		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		ครัวเรือน		ครัวเรือน		ครัวเรือน		
หมู่ 1	47	20	42.55	15	31.91	12	25.53	70,025.00
หมู่ 2	65	35	53.85	15	23.08	55	84.62	98,708.11
หมู่ 3	34	4	11.76	20	58.82	10	29.41	101,607.24
หมู่ 4								
หมู่ 5	35	5	14.29	25	71.43	5	14.29	112,259.52
หมู่ 6	107	30	32.64	47	42.36	30	26.74	102,255.51
รวม	288	94		122		77		

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. 2568

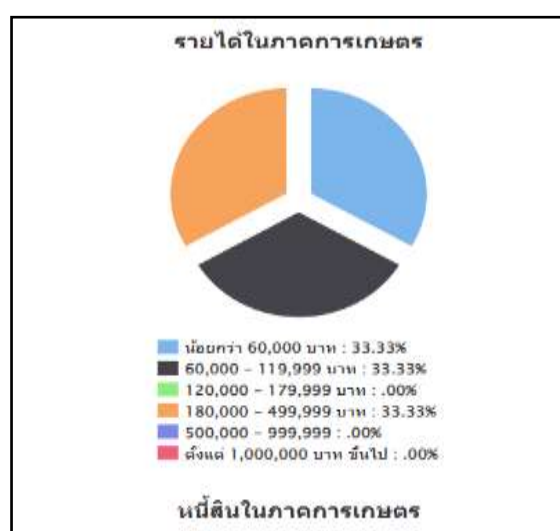
3) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรตำบลจักราช มีหนี้สินระหว่าง 50,001 -100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมา มีหนี้สินระหว่าง 20,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.93 ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลจักราชมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 39,526.904 บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 6 มีหนี้สินเฉลี่ย 98,255.37 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 5 มีหนี้สินเฉลี่ย 95,259.52 บาทต่อปี สำหรับหมู่บ้านที่มีหนี้สินต่ำสุด คือ หมู่ที่ 1 มีรายได้เฉลี่ย 20,025 บาทต่อปี

ตารางที่ 1.10 แสดงหนี้สินรวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ช่วงหนี้สินรวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)						หนี้สินรวม เฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)
		20,001-50,000 บาท		50,001 -100,000 บาท		100,001- 500,000 บาท		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		ครัวเรือน		ครัวเรือน		ครัวเรือน		
หมู่ 1	47	20	42.55	15	31.91	12	25.53	20,025.00
หมู่ 2	65	60	96.75	5	3.25	0	0	21,125.00
หมู่ 3	34	0	0	34	100	0	0	61,225.00
หมู่ 4								
หมู่ 5	35	5	14.29	25	71.43	5	14.29	95,259.52
หมู่ 6	107	30	32.64	77	42.36	0	0	98,255.37
รวม	288	115		156		17		

ภาพที่ 1.9 แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2568 (ตัดยอด 30 เม.ย.68)

6.2 ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ปี พ.ศ. 2564 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP) เท่ากับ 428,548 ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ.2564 ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.5 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ. 2564 ของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ 1.49 และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 9,541 ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรลดลง เท่ากับ 7.92 โดยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพียงร้อยละ 2.23 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด

ตารางที่ 1.11 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. 2564

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาคเกษตร	9,841	2.23
ภาคบริการ	126,250	29.46
ภาคอุตสาหกรรม	292,758	68.31
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	428,548	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	468,579	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2568

6.3 จำนวนครัวเรือน

ตำบลจักรราช มีประชากรทั้งหมด 299 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 2,189 คน แบ่งเป็นชาย 1,060 คน และหญิง 1,129 คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นหมู่ ดังนี้

ตารางที่ 1.12 แสดงจำนวนประชากรในตำบลจักรราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	จำนวนประชากร		รวม
	ชาย	หญิง	
1	236	237	473
2	165	161	326
3	94	93	187
4	102	110	212
5	98	108	206
6	365	420	785
รวม	1,060	1,129	2,189

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มิถุนายน ปี 2568

6.4 การศึกษา

ตำบลจักราช มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น 1 แห่ง แยกออกเป็น
โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี

6.5 การสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 1 แห่ง

6.6 ประเพณีและวัฒนธรรม

- 1) การนับถือศาสนา : ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
- 2) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ : งานแห่เทียนพรรษาทางน้ำ คลองลาดชะโด ชมขบวนเรือที่ตกแต่งอย่างสวยงาม พร้อมกับการแสดงพื้นบ้านอันสนุกสนาน และเลือกซื้อสินค้าที่ตลาด 100 ปี ลาดชะโด

6.7 ข้อมูลสาธารณูปโภค

ประปา ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลจักราช มีการใช้น้ำประปาทั่วครัวเรือน โดยใช้น้ำจากประปาหมู่บ้าน
จำนวน 6 จุด

ไฟฟ้า ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลจักราช มีการใช้ไฟฟ้าทั่วครัวเรือน ดำเนินงานโดยการไฟฟ้าส่วน
ภูมิภาคอำเภอผักไห่

โทรศัพท์ ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลจักราช มีผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำครอบครัวทุกพื้นที่ภายใต้การ
ให้บริการของ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ 3BB ที่ให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลลาดชะโด และม
ีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่าย AIS DTAC และ TRUE ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดโดยผู้ให้บริการ เกษตรกรส่วน
ใหญ่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เนื่องจากมีความสะดวกในการพกพา

7. ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

พื้นที่ตำบลจักราช ส่วนใหญ่การใช้ประโยชน์ที่ดินจะเป็นพื้นที่การเกษตร จำนวน 14,318.00 ไร่ คิดเป็น
ร้อยละ 92.60 รองลงมา คือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 683.44 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.42 และพื้นที่แหล่งน้ำ
แหล่งน้ำในตำบลจักราช มีพื้นที่จำนวน 148.88 ไร่คิดเป็นร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

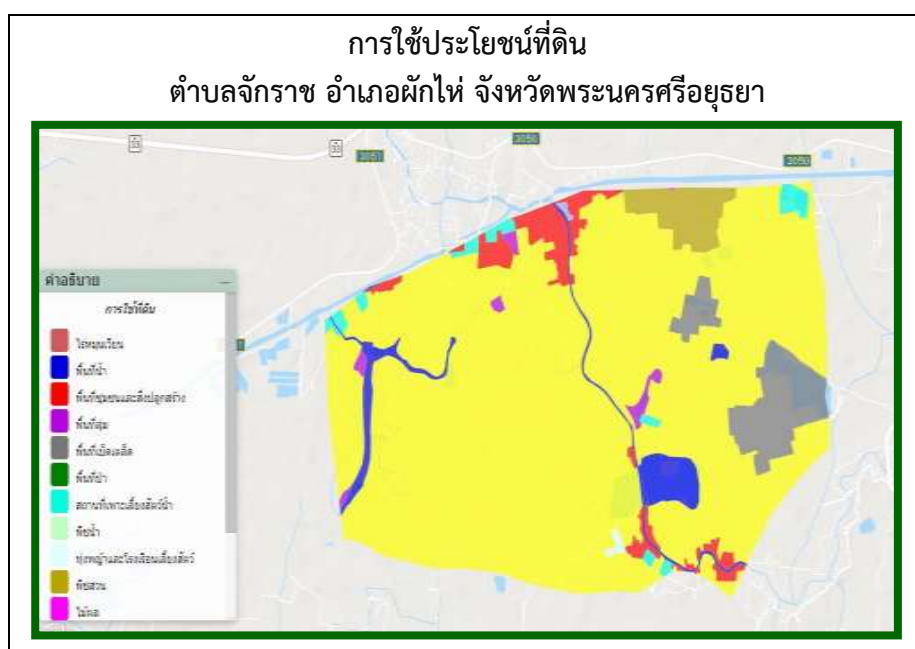
สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร จำนวน 5,795.75 ไร่
คิดเป็นร้อยละ 71.47 ของพื้นที่ทั้งหมด

สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรของตำบลจักราช พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน 5,770.00 ไร่
คิดเป็นร้อยละ 99.55 ของพื้นที่ทางการเกษตร รองลงมา คือ พื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน 21 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของ
พื้นที่ทางการเกษตร

ตารางที่ 1.13 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับ
พื้นที่ทั้งหมด	8,108.19	100.00	
พื้นที่ลุ่ม	58.38	0.72	
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	297.57	3.67	3
พื้นที่แหล่งน้ำ	278.13	3.44	4
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	422.44	5.21	2
พื้นที่การเกษตร	5,795.75	71.47	1
- พื้นที่นา	5,770.00	99.55	
- ไม้ผล	21.00	0.37	
- ไม้ยืนต้น	0	0.00	
- พืชผัก	3.50	0.06	
- ไม้ดอก ไม้ประดับ	1.25	0.02	
พื้นที่ประมง	119.16	1.42	5
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	119.16	1.42	
พื้นที่อุตสาหกรรม	12.97	0.16	6
- ท่าเรือและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	12.97	0.16	
รวมทั้งสิ้น	8,108.19	100.00	

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ,2568

ภาพที่ 1.10 การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. 2567

8. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลจักราช พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน 5,770 ไร่ รองลงมา คือ ไม้ผล และไม้ยืนต้น มีพื้นที่ปลูก จำนวน 21 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 1.14 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

หมู่ ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ การเกษตร (ไร่)	ข้าว		ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ดอกไม้ ประดับ		สมุนไพร/ เครื่องเทศ	
			ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
1	1,229.44	915.5	913.5	54	3	3	1	2			0.25	1		
2	1,574.75	1276.75	1274.75	66	2	2	0.5	1			0.25	1		
3	1,208.75	908.75	908.75	48										
4	650.00													
5	950.00	600	600	34	4	2								
6	2,495.25	2247.25	2245.25	100	12	3	2	2			0.75	2		
รวม	8,108.19	5,795.75	5,770.00	302	21.00	10	3.50	5			1.25	4		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, 2568

9. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลจักราช มีกลุ่มยุวเกษตรกร 1 แห่ง สมาชิก 11 ราย ดังนี้

ตารางที่ 1.15 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่ม ยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	1	11	0	0
รวม	0	0	0	0	1	11	0	0

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2568

ตารางที่ 1.16 แสดงรายชื่อกลุ่มยุวเกษตรกร

ตำบล	ยุวเกษตรกร		
	จำนวน	ชื่อกลุ่ม	ผลการประเมิน
จักราช	11	กลุ่มยุวเกษตรกรลาดชะโดสามัคคี	ปานกลาง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2568

ตารางที่ 1.17 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	-	5	จักราช	10	นายสมชาติ จริตธรรม
กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ	-	2	จักราช	20	นางยุพา จรูญศรี

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, 2568

บทที่ 2

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลจักราช

1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

1) เกษตรกร

(1) ครั้วเรือนเกษตรกร

ตำบลจักราชมีครั้วเรือนเกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน) จำนวน 208 ครั้วเรือน สมาชิกครั้วเรือนเกษตรกรจำนวน 302 คน เฉลี่ย 1 ครั้วเรือน จะมีสมาชิก 1.45 คน โดยมีหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร อายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 65 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.73 รองลงมา คืออายุระหว่าง 56 - 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.88

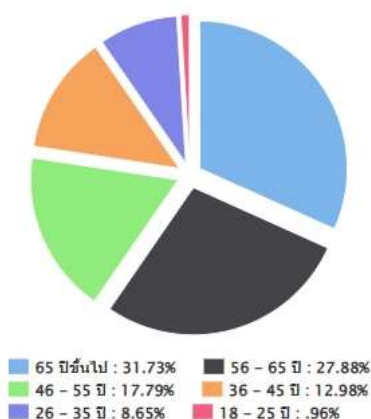
ตารางที่ 2.1 แสดงหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ	ลำดับที่
65 ปีขึ้นไป	66.00	31.73	1
56 - 65 ปี	58.00	27.88	2
46 - 55 ปี	37.00	17.79	3
36 - 45 ปี	27.00	12.98	4
26 - 35 ปี	18.00	8.65	5
18 - 25 ปี	2.00	0.96	6
รวม	208.00	100.00	

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/, 2568

หัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ 2.1 แสดงหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67))

(2) ลักษณะการประกอบอาชีพ

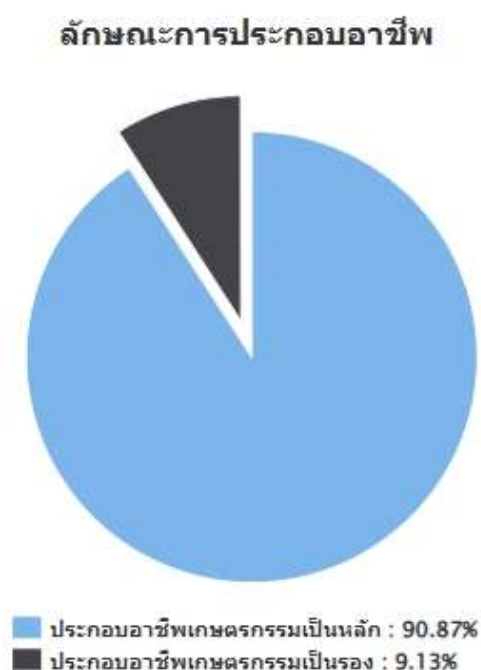
ตำบลจักราช มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน 189 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.87 และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน 19 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.13

ตารางที่ 2.2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	189.00	90.87
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	19.00	9.13

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/ , 2568

ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/ , 2568

(3) การเป็นสมาชิกองค์กร

การเป็นสมาชิกองค์กรของเกษตรกรในตำบลจักราช จำนวน 302 ครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกอื่น ๆ จำนวน 67 ครัวเรือน และเป็นสมาชิก ธ.ก.ส. จำนวน 62 ครัวเรือน ตามลำดับ และโดยเฉลี่ย 1 ครัวเรือน จะมีสมาชิก 1.45 คน

ตารางที่ 2.3 แสดงการเป็นสมาชิกองค์กร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมาชิกองค์กร	ครัวเรือน
สหกรณ์ภาคการเกษตร	2.00
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	0.00
กลุ่มเกษตรกร	0.00
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	0.00
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	0.00
กลุ่มยุวเกษตรกร	0.00
วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	0.00
สมาคม/สหพันธ์	0.00
อาสาสมัครเกษตร	0.00
กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน	0.00
ธ.ก.ส.	62.00
อื่นๆ	67.00

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

(4) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลจักราช ส่วนใหญ่เกษตรกรเช่าที่ดิน จำนวน 230 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.05 รองลงมา คือ เจ้าของเอง จำนวน 108 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.95 ตามลำดับ

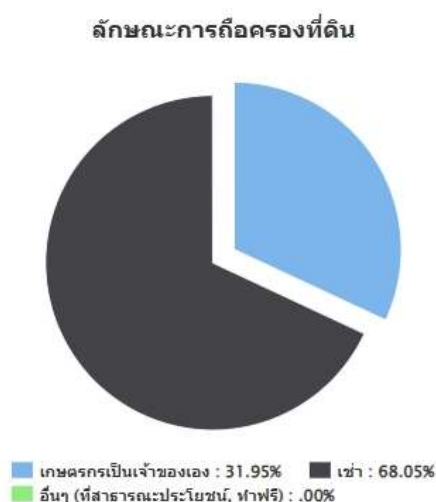
ตารางที่ 2.4 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	พื้นที่	ร้อยละ	ลำดับที่
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	108.00	2,895.00	31.95	2
เช่า	230.00	8,507.00	68.05	1
รวม **	299.00	11,402.00	-	-

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี ** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 2.3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566) (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(5) ประเภทการเช่า

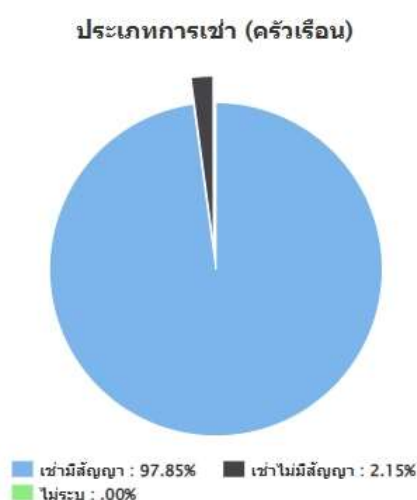
ประเภทการเช่าของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเช่าที่ดินแบบมีสัญญา จำนวน 228 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.85 รองลงมา คือ เช่าแบบไม่มีสัญญา จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.15 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.5 แสดงประเภทการเช่าของเกษตรกร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทการเช่า (ครัวเรือน)						
รวม	เช่ามีสัญญา	ร้อยละ	เช่าไม่มีสัญญา	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
230.00	228.00	97.85	5.00	2.15	0.00	0

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

ภาพที่ 2.4 แสดงประเภทการเช่า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(6) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลจักราช มีการถือครองที่ดินประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภทสิทธิ์ จำนวน 108 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 98.17 และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.83

ตารางที่ 2.6 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ
108.00	107.00	0.00	0.00	2.00

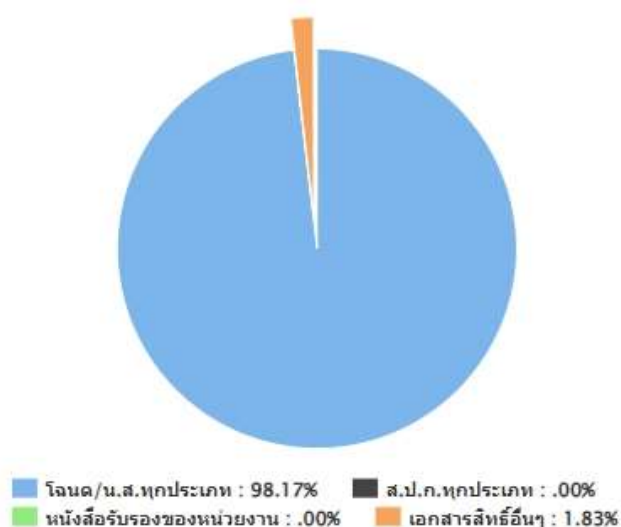
หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

สืบค้นจาก : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. 2568

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ 2.5 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

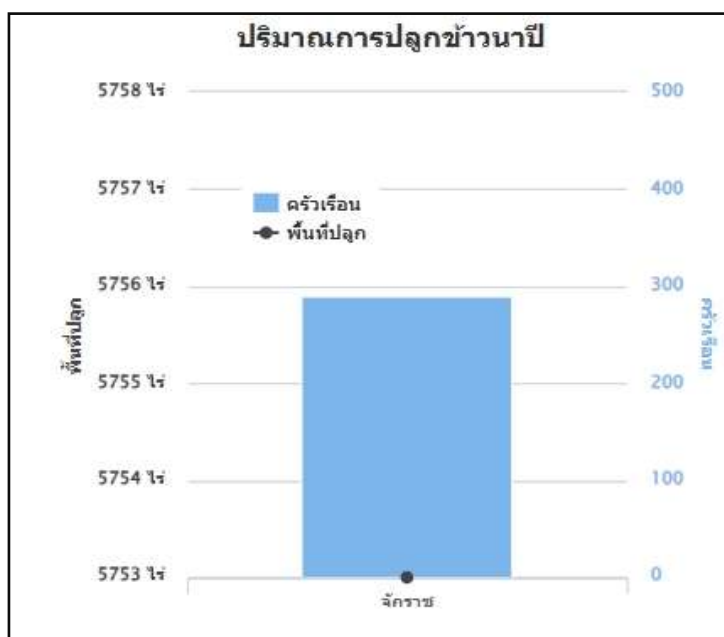
ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(7) การประกอบกิจกรรมการเกษตร

ตำบลจักราช มีการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี) จำนวน 290 ครัวเรือน พื้นที่ปลูก จำนวน 5,753 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว จำนวน 5,753 ไร่

ตารางที่ 2.7 แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี) ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	จักราช	290.00	5,753.00	5,753.00
	รวม	290.00	5,753.00	5,753.00

ภาพที่ 2.6 แสดงการประกอบกิจกรรมการเกษตร (ปริมาณการปลูกข้าวนาปี)

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี 2566 (ตัดยอด 30 เม.ย. 67)

(8) รายได้/หนี้สินครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)

(8.1) รายได้รวมจำแนกตามที่อยู่

เกษตรกรตำบลจักราช มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 100,001 - 500,000 บาท จำนวน 161 ครัวเรือน รองลงมา คือ มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท จำนวน 109 ครัวเรือน และมีรายได้ระหว่าง 20,001-50,000 บาท จำนวน 18 ครัวเรือน ตามลำดับ

โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 2 มีรายได้เฉลี่ย 134,184.08 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 6 มีรายได้เฉลี่ย 82,670.94 บาทต่อปี ตามลำดับ

ตารางที่ 2.8 แสดงรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ช่วงรายได้รวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)						รายได้รวมเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
		20,001-50,000 บาท		50,001 -100,000 บาท		100,001- 500,000 บาท		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		ครัวเรือน		ครัวเรือน		ครัวเรือน		
หมู่ 1	47	2	4.25	28	59.57	17	36.17	81,122.43
หมู่ 2	65	8	12.31	15	23.08	42	64.62	134,184.08
หมู่ 3	34	2	5.88	7	20.59	25	73.53	75,456.25
หมู่ 4	-	-	-	-	0.00	-	-	-
หมู่ 5	35	2	5.71	11	31.43	22	62.86	79,875.00
หมู่ 6	107	4	3.74	48	44.86	55	51.40	82,670.94
รวม	288	18	100.00	109	100	161	100.00	

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับตำบล ปี 2567

(8.2) หนี้สินรวมจำแนกตามที่อยู่

เกษตรกรตำบลจักราช มีหนี้สินระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมา มีหนี้สินระหว่าง 20,001-50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.93 ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลจักราชมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 39,526.904 บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ 6 มีหนี้สินเฉลี่ย 98,255.37 บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ 5 มีหนี้สินเฉลี่ย 95,259.52 บาทต่อปี สำหรับหมู่บ้านที่มีหนี้สินต่ำสุด คือ หมู่ที่ 1 มีรายได้เฉลี่ย 20,025 บาทต่อปี

ตารางที่ 2.9 แสดงหนี้สินรวมของครัวเรือนเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ช่วงหนี้สินรวม (บาท/ครัวเรือน/ปี)						หนี้สินรวมเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
		20,001-50,000 บาท		50,001 -100,000 บาท		100,001- 500,000 บาท		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
		ครัวเรือน		ครัวเรือน		ครัวเรือน		
หมู่ 1	47	20	42.55	15	31.91	12	25.53	20,025.00
หมู่ 2	65	60	96.75	5	3.25	0	0	21,125.00
หมู่ 3	34	0	0	34	100	0	0	61,225.00
หมู่ 4								
หมู่ 5	35	5	14.29	25	71.43	5	14.29	95,259.52
หมู่ 6	107	30	32.64	77	42.36	0	0	98,255.37
รวม	288	115		156		17		

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับตำบล ป 2567

2) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(1) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน ตำบลจักราช มีกลุ่มยุวเกษตรกร 1 แห่ง สมาชิก 11 ราย ดังนี้

ตารางที่ 2.10 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่ม ยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	1	11	0	0
รวม	0	0	0	0	1	11	0	0

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวน/ผลการประเมินองค์กรและสถาบันเกษตรกร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่

ตำบล	ยูวเกษตรกร		
	จำนวน	ชื่อกลุ่ม	ผลการประเมิน
จักราช	11	กลุ่มยูวเกษตรกรลาดชะโดสามัคคี	ปานกลาง

3) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลจักราช มีแหล่ง/ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 1 ศูนย์

ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่

แหล่งเรียนรู้	ที่ตั้ง	พิกัด			วิทยากรประจำศูนย์	องค์ความรู้
		Zone	X	Y		
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	หมู่ที่ 5	47	641817	1598901	นายขวัญชัย เอี่ยมสะอาด นางยุพา จรุงศรี นางสาวสุณีพร ขุนปักซี่	การลดต้นทุนการผลิตข้าวและการใช้สารชีวภัณฑ์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567

ตำบลจักราช มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน 6 ราย (กรณีนับบุคคลไม่ซ้ำ) โดยมีสาขาเกษตรหมู่บ้าน มากที่สุดจำนวน 6 ราย รองลงมา คือ สาขา หมอดินอาสา จำนวน 2 ราย ตามลำดับ

ตารางที่ 2.13 อาสาสมัครเกษตร ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัครชลประทาน	ครูบัญชีอาสา	ประมงอาสา	อาสาปศุสัตว์	หมอดินอาสา	เกษตรหมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจการเกษตร	อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน
1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
2	-	-	-	-	-	1	-	-	-
3	-	-	-	-	-	1	-	-	-
4	-	-	-	-	-	1	-	-	-
5	-	-	-	-	-	1	-	-	-
6	-	-	-	-	1	1	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1	6	-	-	-

สืบค้นจาก : <https://asa-center.doae.go.th/> พ.ศ. 2567

ตารางที่ 2.14 แสดงรายชื่ออาสาสมัครเกษตรตำบลจักราช

ที่	ชื่อ - สกุล	เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	เบอร์โทร.	อาสาสมัครเกษตร ประเภท
1	นายเศกสรรค์ ครุฑธาพันธ์	12	1	จักราช	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	0930657858	เกษตรหมู่บ้าน
2	นางสาวปริยากร ประภาศรี	27/7	2	จักราช	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	0904640499	เกษตรหมู่บ้าน
3	นางธนพร สร้อยมะลิลา	19/1	3	จักราช	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	0897408485	เกษตรหมู่บ้าน
4	นายภูสิษฐ์ สิทธิพงศ์อุดม	32/1	4	จักราช	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	0889935298	เกษตรหมู่บ้าน
5	นายสมชาติ จริตรธรรม	33	5	จักราช	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	0819469262	เกษตรหมู่บ้าน
6	นางสาวจารุณันท์ ชาดิษฐ์	82/1	6	จักราช	ผักไห่	พระนครศรีอยุธยา	0852236259	เกษตรหมู่บ้าน , หมอดินอาสา

ที่มา :ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร(อกษ.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) , พ.ศ. 2567

1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

- 1) ทรัพยากรดิน ตำบลจักราช ทรัพยากรดินส่วนใหญ่เป็นดินในที่ราบลุ่ม เนื้อที่ 8,601 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100

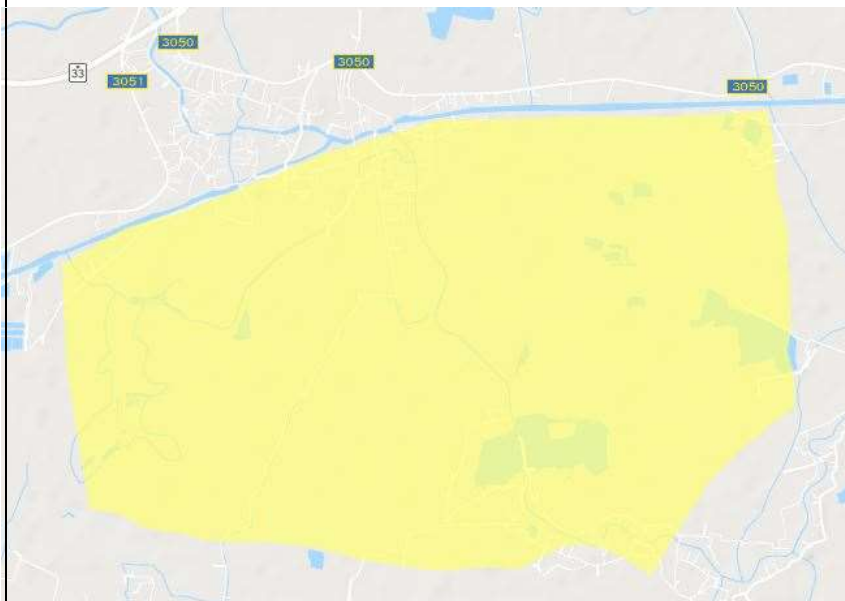
ตารางที่ 2.15 ข้อมูลทรัพยากรดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในที่ราบลุ่ม	8,601	100
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น	0.00	0.00
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	0.00	0.00
กลุ่มชุดดินผสม	0.00	0.00
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	0.00	0.00
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	0.00	0.00
รวมทั้งสิ้น	8,108.19	100.00

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), 2567

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน, 2567

พื้นที่ทรัพยากรดินตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

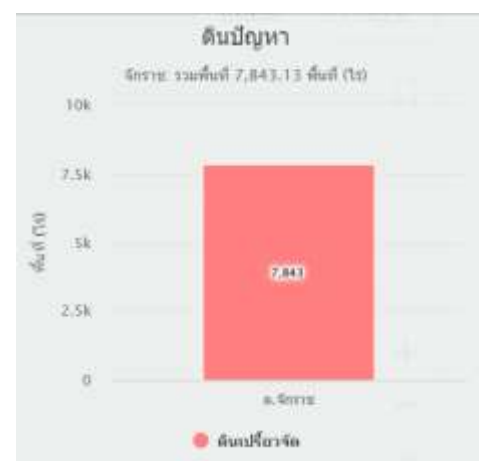
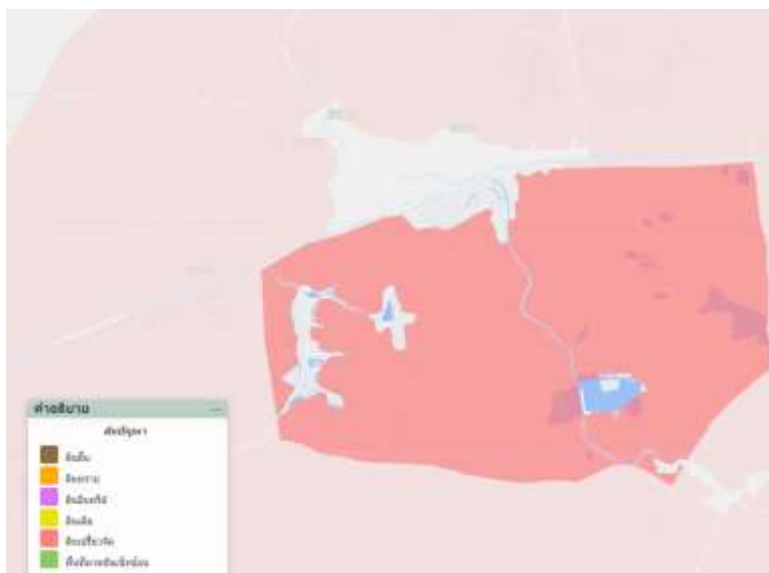
คำอธิบาย

ภาพที่ 2.7 แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), 2567

(1.1) สภาพปัญหาของดิน ตำบลจักราช พบปัญหาดินเปรี้ยวจัด เนื้อที่ จำนวน 7,843 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 91.18 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพที่ 2.8 แสดงสภาพปัญหาของดิน ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ดินปัญหา), 2567)

(1.2) พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลจักราช มีพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว จำนวน 6,865 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79.82 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพที่ 2.9 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ), 2567)

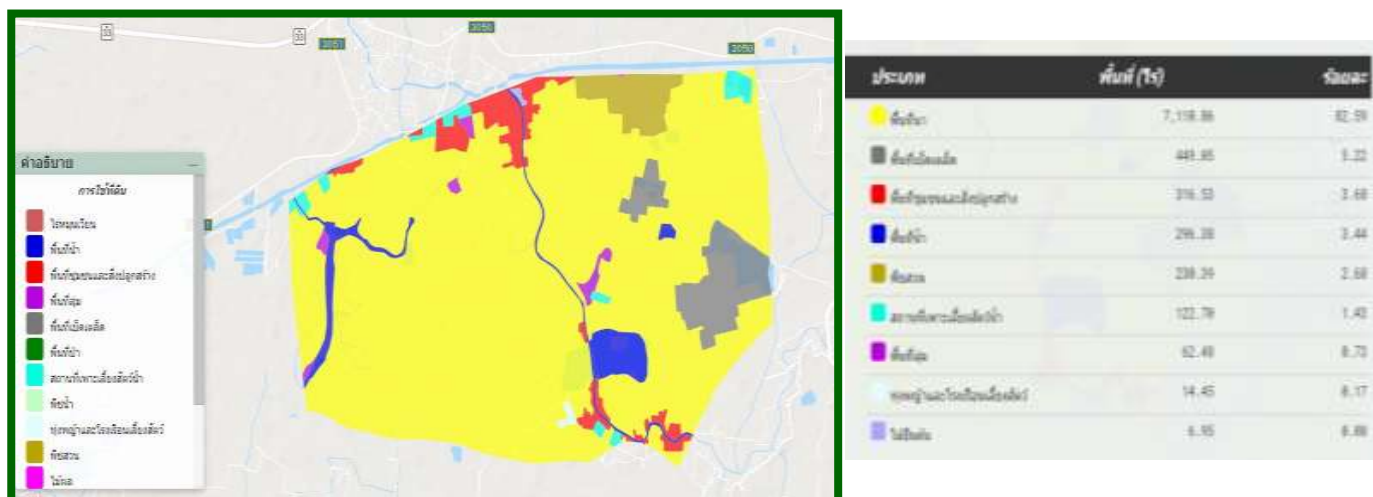
(1.3) ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรของตำบลจักราช พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน 7,110.86 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.59 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมา คือ พื้นที่พืชสวน จำนวน 230.39 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.68 และพื้นที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 282.79 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.43 ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ 2.16 แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	7,110.86	82.59
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	449.05	5.22
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	316.53	3.68
พื้นที่น้ำ	296.38	3.44
พืชสวน	230.39	2.68
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	122.70	1.43
พื้นที่ลุ่ม	62.48	0.73
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	14.45	0.17
ไม้ยืนต้น	6.95	0.08
รวม	8,609.79	100.00

(ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ,2567)

ภาพที่ 2.10 แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), 2567

(1.4) ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดิน และคุณภาพของดิน กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลจักราช มี 1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มชุดดินที่ 11 จำนวนพื้นที่ 6,210.51 ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเปรี้ยวจัด ลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเลปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน คือ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินจำพวกตะกอนผสมของตะกอนลำนํ้าและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่มภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุ้มน้ำในดิน ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือ สีแดง ปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดปะสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ภายในระดับความลึก 50-100 เซนติเมตร มีปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้นุ้ย และปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม และควรมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ข้าวที่ปลูกจึงจะได้ผลผลิตดีขึ้น

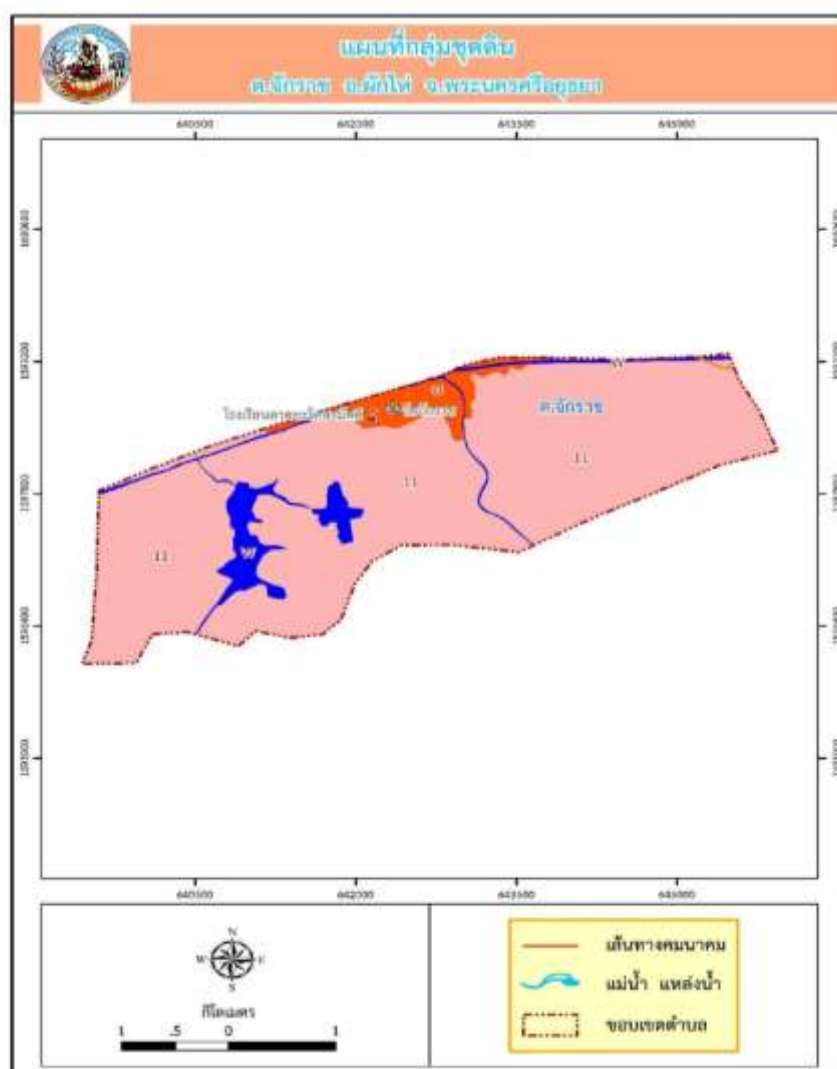
ปัญหาที่พบ คือ ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก 50-100 เซนติเมตร จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้ง แข็ง และแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ 3-4 สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย 4-6 กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบเมื่ออายุ 50-70 วัน

ปล่อยไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-45 วัน ควรพัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำไว้ใช้ ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ 2

พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำควรกว้างประมาณ 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจาก ร่องคูน้ำหว่านวัสดุปุ๋ย 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือ ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย 6 กิโลกรัมต่อหลุมในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ย หมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปุ๋ย 500-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ถ่วงความเป็นกรด ของดิน และควบคุมไม่ให้มีดินกรดเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 2.11 แสดงแผนที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ตำบลจักราช อำเภอมักหา้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, 2567)

2) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลจักราช เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก มีพื้นที่ 7,110.86 ไร่ ประมาณร้อยละ 82.59 ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ มีพื้นที่ 1,120.55 ไร่ ประมาณร้อยละ 11.90 ของพื้นที่ทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 31 บ่อ ดังนี้

- หมู่ที่ 1 จำนวน 5 บ่อ
- หมู่ที่ 2 จำนวน 3 บ่อ
- หมู่ที่ 3 จำนวน 4 บ่อ
- หมู่ที่ 4 จำนวน 2 บ่อ
- หมู่ที่ 5 จำนวน 5 บ่อ
- หมู่ที่ 6 จำนวน 12 บ่อ

แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลจักราช

1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ไม่มี)

1.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ

ในพื้นที่ตำบลจักราช มีสินค้าเกษตรสำคัญ 3 ชนิด ได้แก่ ข้าว มะม่วง และกล้วยน้ำว้า

1.4.1 ชนิดสินค้า : ข้าว

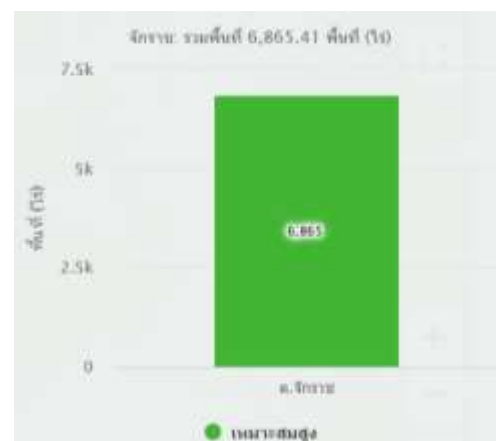
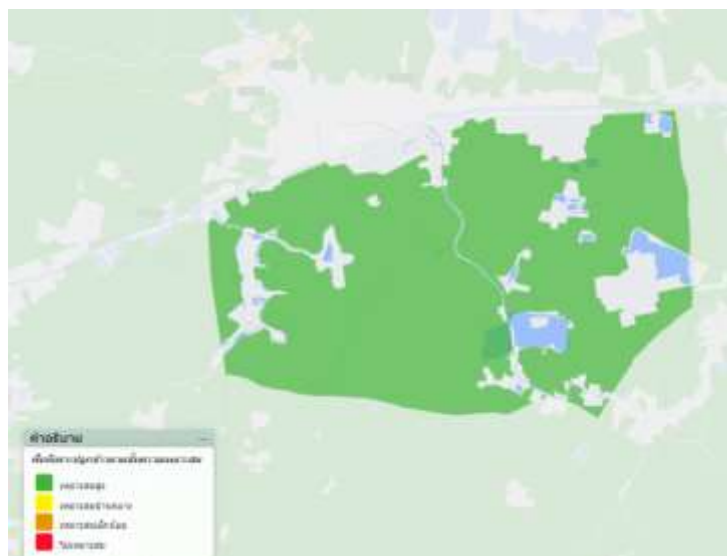
1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

ตำบลจักราช มีพื้นที่ที่มีเขตความเหมาะสมทั้งหมด จำนวน 8,108.19 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 6,865 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2.17 แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าวตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมมาก (S1)	6,865	100
เหมาะสมปานกลาง (S2)	0	0

ภาพที่ 2.12 แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าว ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. 2567

(2) พื้นที่ปลูก ข้าว

ตำบลจักราช มีพื้นที่ที่มีชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน 8,108.19 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 6,865 ไร่ และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 978 ไร่

ตารางที่ 2.18 แสดงพื้นที่สำหรับการปลูกข้าวตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)
เหมาะสมสูง (S1)	6,865
เหมาะสมปานกลาง (S2)	978
เหมาะสมน้อย (S3)	0.00
ไม่เหมาะสม (N)	0.00
รวมทั้งสิ้น	8,108.19

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. 2567

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567)

2) ปริมาณการผลิต

ตำบลจักราช มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน 5,668 ไร่ 288 ครัวเรือน โดยหมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ 6 จำนวน 2,200.00 ไร่ จำนวน 107 ครัวเรือน รองลงมา คือ หมู่ที่ 2 จำนวน 1,224.00 ไร่ 65 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.19 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่(ตัน)
1	47	884.50	884.50	840	0.95
2	65	1,2200	1,224.00	1,163	0.95
3	34	808.75	808.75	767	0.95
4					
5	35	550.00	550.00	495	0.90
6	107	2,200.00	2,200.00	1,980	0.90
รวม	288	5,668.00	5,668.00	5,245	

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_62_fmndfbd_ap/14/08//, พ.ศ. 2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(1) การทำนาหว่าน เป็นการปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดลงไปในพื้นที่เตรียมพื้นที่ไว้แล้วโดยตรง เป็นวิธีการที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากประหยัดแรงงานและเวลา

การทำนาหว่าน แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

1. นาหว่านข้าวแห้ง เป็นการหว่านเมล็ดข้าวเพื่อคойฝน และมีชื่อเรียกปลักย่อยไปตามวิธีปฏิบัติ คือ

- การหว่านสำรวย เป็นการหว่านเมล็ดข้าวแห้งในสภาพดินแห้ง เนื่องจากฝนยังไม่ตก โดยหลังจากการไถแปรครั้งสุดท้ายแล้วหว่านเมล็ดข้าวลงไปโดยไม่ต้องคราดกลบ เมล็ดจะตกลงไปอยู่ในระหว่างก้อนดิน เมื่อฝนตกลงมาเมล็ดข้าวจะงอกขึ้นมา ในบางพื้นที่หลังจากการหว่านข้าวแห้งแล้วมีการคราดกลบหรือไถกลบ

- การหว่านหลังขี้ไถ เป็นการหว่านในสภาพที่มีฝนตกลงมา และน้ำเริ่มจะขังในกระตนา เมื่อไถแปรแล้วก็หว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวตามหลัง แล้วคราดกลบทันที

2. นาหว่านข้าวแอก หว่านน้ำตาม โดยการนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ถูกเพาะให้แอก มีขนาดตุ่มตา (มีรากงอกประมาณ 1-2 มิลลิเมตร) ไปหว่านลงในกระตนา ซึ่งมีการเตรียมดินจนเป็นเทือก แยกเป็น

- การหว่านหนีน้า ทำในนาที่น้ำฝน เนื่องจากการหว่านข้าวแห้งหรือทำการตกกล้าไม่ทัน เมื่อฝนมามาก หลังจากเตรียมดินเป็นเทือกดีแล้ว ก็หว่านข้าวที่เพาะจนงอก ลงไปในกระตนาที่มีน้ำขังอยู่มากจึงเรียกว่า นาหว่านน้ำตาม

- นาชลประทาน หรือนาในเขตที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ การทำนาในสภาพนี้มักจะให้ผลผลิตสูง หลังจากเตรียมดินเป็นเทือกดีแล้วระบายน้ำออกหรือให้เหลือน้ำขังบนผืนน้าน้อยที่สุด นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่งอกขนาด “ตุ่มตา” หว่านลงไป แล้วคอยดูแลควบคุมการให้น้ำ มักจะเรียกการทำนาแบบนี้ว่า “การทำน่าน้ำตามแผนใหม่”

ขั้นตอนการทำนาหว่านน้ำตามในตำบลจักราช

การทำนาหว่านน้ำตามที่จะให้ได้ผลดีนั้น จะต้องปรับพื้นที่นาให้สม่ำเสมอ มีคันนาล้อมรอบและสามารถควบคุมน้ำได้ การเตรียมดินก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเตรียมดินในนาดำ หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ควรปล่อยให้เมล็ดข้าวที่ร่วงหล่นในนามีเวลางอกเป็นต้นข้าว เพื่อลดปัญหาข้าวเรื้อ หรือข้าววัชพืชในนา แล้วจึงไถตะ แล้วปล่อยน้ำเข้าพอให้ดินชุ่มอยู่เสมอ ประมาณ 5-10 วัน เพื่อให้เมล็ดวัชพืช งอกขึ้นมาเป็นต้นอ่อนเสียก่อนจึงปล่อยน้ำเข้านา แล้วทำการไถแปรและคราด หรือใช้ลูกทุบ จะช่วยทำลายวัชพืชได้ หากทำเช่นนี้ 1-2 ครั้ง หรือมากกว่านั้น โดยทิ้งระยะห่างกันประมาณ 4-5 วัน หลังจากไถตะไถแปร และคราดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขังน้ำไว้ประมาณ 3 สัปดาห์ เพื่อให้ลูกหญ้าที่เป็นวัชพืชน้ำ เช่น ผักตบชวา ขาเขียด แห้วทรงกระเทียม ผักปอดและกกเล็ก เป็นต้น งอกเสียก่อน จึงคราดให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ลูกหญ้าจะหลุดลอยไปติดคันนาได้ทางลม ก็จะสามารถถอนออกได้หมด เป็นการทำลายวัชพืชวิธีหนึ่ง เมื่อคราดแล้วจึงระบายน้ำออกและปรับเทือกให้สม่ำเสมอ สำหรับผู้ที่ใช้ลูกทุบหรืออีซลูก ย่ำฟางข้าวให้จมลงไปในดินแทนการไถ หลังจากย่ำแล้วควรเอาน้ำแช่ไว้ ให้ฟางเน่าเปื่อยจนหมดความร้อนเสียก่อน อย่างน้อย 3 อาทิตย์ แล้วจึงย่ำใหม่ เพราะแก๊สที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของฟางจะเป็นอันตรายต่อต้นข้าว จะทำให้รากข้าวดำไม่สามารถหาอาหารได้ หลังจากนั้นจึงระบายน้ำออกเพื่อปรับเทือก

การปรับพื้นที่นาหรือการปรับเพื่อกให้สม่ำเสมอ จะทำให้ควบคุมน้ำได้สะดวก การงอกของข้าวดี เติบโตสม่ำเสมอ เพราะเมล็ดข้าวมักจะตายถ้าตกลงไปในแอ่งหรือหลุมที่มีน้ำขัง เว้นแต่กรณีดินเป็นกรดจัดละอองดิน ตกตะกอนเร็วเท่านั้นที่ต้นข้าวสามารถขึ้นได้ แต่ถ้าแปลงใหญ่เกินไปจะทำให้เกิดคลื่น ทำให้ข้าวหลุดลอยง่าย และ ข้าวรวมกันเป็นกระจุก ไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้นการปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ ยังช่วยควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการทำนาหว่านน้ำตามอีกด้วย การปรับพื้นที่ทำเพื่อก ควรทำก่อนหว่านข้าวหนึ่งวัน เพื่อให้ตะกอน ตกดีเสียก่อน แล้วแบ่งกระถางออกเป็นแปลงย่อยๆ ขนาดกว้าง 3-5 เมตร ยาวตามความยาวของกระถางนา ทั้งนี้ แล้วแต่ความสามารถของคนหว่าน ถ้าคนหว่านมีความชำนาญอาจแบ่งให้กว้าง การแบ่งอาจใช้วิธีแหวกร่อง หรือใช้ให้ กระเทียมผูกเชือกลากให้เป็นร่องก็ได้ เพื่อให้น้ำตกลงจากแปลงให้หมด และร่องนี้ยังใช้เป็นทางเดินระหว่างหว่านข้าว หว่านปุ๋ย และพ่นสารเคมีได้ตลอดแปลง โดยไม่ต้องเข้าไปในแปลงย่อยได้อีกด้วย

การเตรียมเมล็ดพันธุ์

- ตรวจสอบบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ พิจารณาวามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปนหรือไม่ ไม่มี โรคหรือแมลงทำลาย รูปร่างเมล็ดมีความสม่ำเสมอ ถ้าพบว่ามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปน หรือมีโรค แมลง ทำลายก็ไม่ควรนำมาใช้ทำพันธุ์

- การทดสอบความงอก โดยการนำเมล็ดข้าว จำนวน 100 เมล็ด มาเพาะเพื่อดูเปอร์เซ็นต์ ความงอก อาจทำ 3-4 ซ้ำ เพื่อความแน่นอน เมื่อรู้ว่าเมล็ดงอกกี่เปอร์เซ็นต์จะได้กะปริมาณพันธุ์ข้าวที่ใช้ได้ถูกต้อง

- คัดเมล็ดพันธุ์ให้ได้เมล็ดที่แข็งแรง มีน้ำหนักเมล็ดดีที่เรียกว่าข้าวเต็มเมล็ด จะได้ต้นข้าวที่ เจริญเติบโตแข็งแรง

อัตราเมล็ดพันธุ์

อัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการทำนาหว่านน้ำตาม ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ กล่าวคือ ถ้ามีการ เตรียมดินไว้ดี มีเพื่อกอ่อนนุ่ม พื้นดินปรับได้ระดับ เมล็ดที่ใช้เพียง 7-8 กิโลกรัมหรือ 1 ถังต่อไร่ ก็เพียงพอที่จะทำให้ ได้ผลผลิตสูง แต่ถ้าพื้นที่ปรับได้ไม่ดี การระบายน้ำทำได้ยาก รวมถึงอาจมีการทำลายของนก หนู หลังจากหว่าน เมล็ดที่ ใช้หว่านควรมากขึ้น เพื่อชดเชยการสูญเสีย ดังนั้นเมล็ดที่ใช้ควรเป็นไร่ละ 15-20 กิโลกรัม

การหว่าน

ควรหว่านให้สม่ำเสมอทั่วแปลง ข้าวจะได้รับธาตุอาหาร แสงแดด และเจริญเติบโตสม่ำเสมอ ทำ ให้ได้ผลผลิตสูง โดยเดินหว่านในร่องแคบๆ ที่ทำไว้ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้หว่านแต่ละแปลงย่อย ควรแบ่งออกเป็นส่วนๆ ตาม ขนาดและจำนวนแปลงย่อย เพื่อเมล็ดข้าวที่หว่านลงไปจะได้สม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง ในนาที่เป็นดินทรายมีตะกอนน้อย หลังจากทำเพื่อกแล้วควรหว่านทันที กักน้ำไว้หนึ่งคืนแล้วจึงระบายออก จะทำให้ข้าวงอกและจับดินดียิ่งขึ้น

การดูแลรักษา

การทำนาหว่านน้ำตาม จะต้องมีการดูแลให้ต้นข้าวงอกดีโดยพิจารณาถึง

1. พันธุ์ข้าว การใช้พันธุ์ข้าวนาปีซึ่งมีลำต้นสูง ควรจะทำการหว่านข้าวให้ล่า ให้อายุข้าวจาก หว่านถึงออกดอกประมาณ 70-80 วัน เนื่องจากความยาวแสงจะลดลง จะทำให้ต้นข้าวเตี้ยลง เนื่องจากถูกจำกัดเวลา ในการเจริญเติบโตทางต้นและทางใบ ทำให้ต้นข้าวแข็งแรงและไม่ล้มง่าย สำหรับข้าวที่ไม่ไวแสงหรือข้าวนาปรังไม่มี

ปัญหา เพียงแต่กะระยะให้เก็บเกี่ยวในระยะฝนทิ้งช่วง หรือหมดฝน หรือหลีกเลี่ยงไม่ให้ข้าวบางพันธุ์ เช่น ปทุมธานี 1 ออกดอกในฤดูหนาวเป็นต้น

2. ระดับน้ำ การจะผลผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตสูงการควบคุมระดับน้ำเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะตั้งแต่เริ่มหว่านจนข้าวแตกกอ ระดับน้ำไม่ควรเกิน 5 เซนติเมตร เมื่อข้าวแตกกอเต็มที่ ระดับน้ำอาจเพิ่มสูงขึ้นได้ เพื่อจะได้ไม่ต้องสูบน้ำบ่อยๆ แต่ไม่ควรเกิน 10 เซนติเมตร เพราะถ้าระดับน้ำสูงจะทำให้ต้นข้าวที่แตกกอเต็มที่แล้ว เพิ่มความสูงของต้น และความยาวของใบ โดยไม่ได้ประโยชน์อะไร เป็นเหตุให้ต้นข้าวล้ม เกิดการทำลายของโรคและแมลงได้ง่าย

3. การใส่ปุ๋ย ต้องใส่ปุ๋ยให้ถูกต้องตามระยะเวลาที่ข้าวต้องการ จำนวนที่พอเหมาะ จึงจะให้ผลคุ้มค่า

4. การควบคุมวัชพืช วัชพืชเป็นปัญหาใหญ่ในการทำนาหว่านน้ำตม การปรับระดับพื้นที่ให้ราบเรียบสม่ำเสมอและการควบคุมระดับน้ำจะช่วยลดประชากรวัชพืชได้ส่วนหนึ่ง ถ้ายังมีวัชพืชในปริมาณสูงจำเป็นต้องใช้สารเคมี

5. การป้องกันกำจัดโรค แมลง และศัตรูข้าว ปฏิบัติเหมือนการทำนาดำ

4) ปฏิทินการเพาะปลูก ตำบลจักราชมีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←				←	→			
					△			▽	▽	▽		
ข้าวนาปรัง	←	→									←	→
	←	→										△

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←- - - -> ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 1.14 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวดำบลจักราช อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง, พ.ศ. 2567)

5) ต้นทุนการผลิตตำบลจักราช

ตำบลจักราช มีพื้นที่ทางการเกษตรอยู่ในเขตชลประทานทั้งหมด และเมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2567 พบว่า ต้นทุนการผลิตข้าวของตำบลจักราช เฉลี่ย 5,012 บาท/ไร่ โดยฤดูนาปี ปี 2567/68 เฉลี่ย 5,118 บาท/ไร่ กำไรสุทธิเฉลี่ย 5,232 บาท/ไร่ โดยต้นทุนการผลิตมาจากราคาปุ๋ยเคมีที่ปรับตัวสูงขึ้น ตารางที่ 2.20 แสดงต้นทุนการผลิตข้าวฤดูนาปี ปี 2567/68 ตำบลจักราช

ที่	รายการ	เฉลี่ย (บาท/ไร่)
1	ค่าเตรียมดิน (ไถ..... บาท / ตีดิน...200... บาท / ขี้+อุบเทือก+ชักร่อง...200..... บาท)	400
2	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว อุดรา30... กก./ไร่, กก. ละ18..... บาท	510
3	ค่าจ้างปลูก (หว่าน/หยอด/ปักดำ)	60
4	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	178
5	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช2..... ครั้ง ๆ	100
6	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 1 สูตร46-0-0..... อุดรา25..... กก./ไร่, กก. ละ19.... บาท	475
7	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 2 สูตร16-8-8..... อุดรา25..... กก./ไร่, กก. ละ17.....บาท	425
8	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 3 สูตร อุดรา กก./ไร่, กก. ละ บาท	
9	ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก) อุดรา กก./ไร่, กก. ละ บาท	
10	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (รวมปุ๋ยเคมีและอินทรีย์)2..... ครั้ง	120
11	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์ โมน น้ำหมัก ฯลฯ	
12	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ2..... ครั้ง	120
13	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	300
14	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช2..... ครั้ง	100
15	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	80
16	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช1... ครั้ง	50
17	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต)	550
18	ค่าไฟฟ้า (ต่อรอบการผลิต)	
19	ค่าทำความสะอาดแปลง เช่น ตัดหญ้า ฯลฯ	
20	ค่าซ่อมข้าว	
21	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวตีด/วัชพืช)	
22	ค่าเก็บเกี่ยว	500
23	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	150
24	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	1,000
25	อื่นๆ ระบุ	
26	รวมต้นทุนการผลิต	5,118
27	ผลผลิต (กก./ไร่) ความชื้น20..... %	900
28	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	11.50
29	รายได้	10,350
30	กำไรสุทธิ	5,232

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

ตารางที่ 2.21 แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2567 ตำบลจักราช

ที่	รายการ	เฉลี่ย (บาท/ไร่)
1	ค่าเตรียมดิน (ไถ 200 บาท / ตีดิน 200 บาท / ขำ+ฉาบเพื่อถอนวัชพืช..... บาท)	400
2	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว อัตรา 30 กก./ไร่, กก. ละ 17 บาท	510
3	ค่าจ้างปลูก (หว่าน/หยอด/ปักดำ)	60
4	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	130
5	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช 50 ครั้ง ๆ ละ 50 บาท	100
6	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 1 สูตร 30-0-0 อัตรา 22 กก./ไร่, กก. ละ 20 บาท	440
7	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 2 สูตร 20-20-0 อัตรา 20 กก./ไร่, กก. ละ 24 บาท	480
8	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ 3 สูตร 15-7-18 อัตรา 10 กก./ไร่, กก. ละ 24 บาท	240
9	ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก) อัตรา กก./ไร่, กก. ละ บาท	
10	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (รวมปุ๋ยเคมีและอินทรีย์) 3 ครั้ง ๆ ละ 60 บาท	180
11	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	167
12	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 บาท	100
13	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	180
14	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช 2 ครั้ง ๆ ละ 50 บาท	100
15	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	
16	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ครั้ง ๆ ละ บาท	
17	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต)	190
18	ค่าไฟฟ้า (ต่อรอบการผลิต)	
19	ค่าทำความสะอาดแปลง เช่น ตัดหญ้า ฯลฯ	
20	ค่าซ่อมข้าว	
21	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวดีด/วัชพืช)	85
22	ค่าเก็บเกี่ยว	450
23	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	200
24	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	1,000
25	อื่นๆ ระบุ	
26	รวมต้นทุนการผลิต	5,012
27	ผลผลิต (กก./ไร่) ความชื้น 21 %	850
28	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	8.10
29	รายได้	6,885
30	กำไรสุทธิ	1,873

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไผ่, พ.ศ. 2567)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(1) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดข้าวของอำเภอผักไห่ ส่วนใหญ่เป็นการรับซื้อข้าวเปลือก เพื่อนำเข้าอุตสาหกรรม การผลิตข้าว การสีข้าว การตลาดข้าว และอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบ

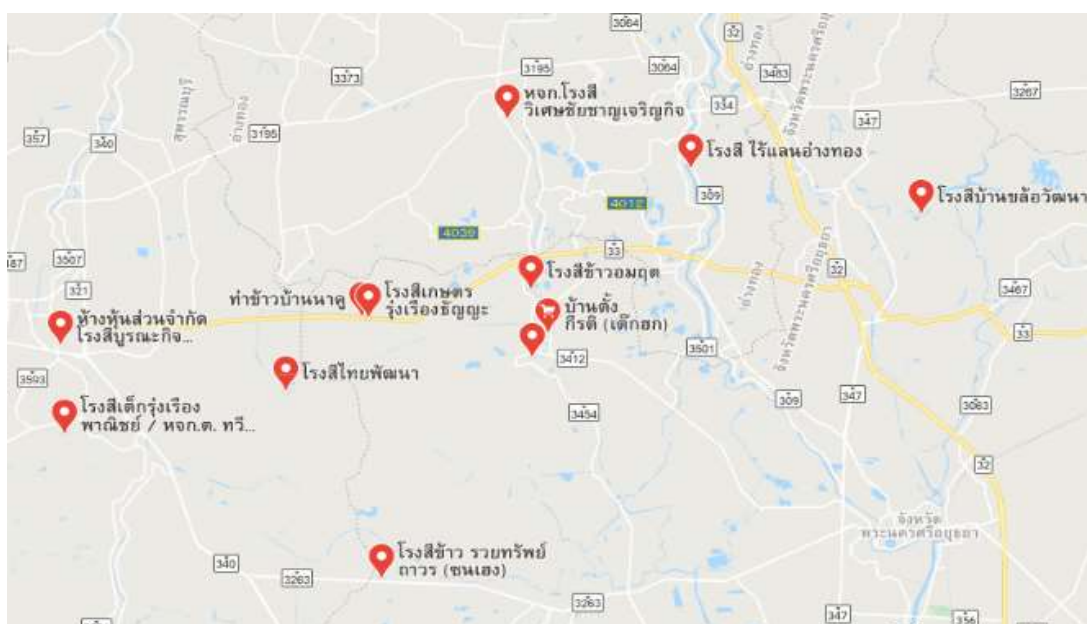

ภาพที่ 2.13 แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

เกษตรกรตำบลจักราช นิยมขายผลผลิตทางการเกษตรที่ โรงสีเกษตรรุ่งเรืองธัญญา ตำบลนาคู อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 2.14 แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKk030WKyigluG7XOGvoc3OcteGtw9ag>, 2567)

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลจักราช มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน 2 ราย ได้แก่

1. นายขวัญชัย เอี่ยมสะอาด

วัน เดือน ปีเกิด 19 กรกฎาคม 2530

ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ที่อยู่ 18/2 หมู่ที่ 7 ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เบอร์โทรศัพท์/ID line 083-6948031

เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer) ปี พ.ศ. 2564

การใช้นวัตกรรม หรือ เทคโนโลยีการผลิต หรือ มีการปรับปรุงวิธีการผลิตอย่างไร

การลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยการนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในการผลิตข้าว เช่น การตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อปรับปรุงดินก่อนการปลูกพืชทุกครั้ง โดยการทำปุ๋ยพืชสด และใช้วัสดุปรับปรุงดิน การใช้จุลินทรีย์ขุยมะพร้าว เป็นจุลินทรีย์ที่ช่วยในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุโดยเฉพาะ เศษตอซังฟางข้าว การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพใช้เอง ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และการปลูกพืชหลังนาที่สอดคล้องกับการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปอเทือง เป็นต้น

การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชไว้ใช้เอง เช่น ทำเชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อบีเวอร์เรีย

การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว เมื่อได้เรียนรู้เรื่องลักษณะของพันธุ์ข้าวว่าการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวซ้ำหลายๆ ครั้ง จะทำให้พันธุ์ข้าวอ่อนแอและกลายพันธุ์ได้ จึงได้หันมาใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หรือศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

การจัดการเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูก เช่น การคัดแยกเมล็ดลีบและสิ่งเจือปน การแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา การแช่และพักเมล็ดพันธุ์ก่อนนำไปหว่าน เป็นต้น

การใช้เทคโนโลยีร่วมกับการผลิตข้าว ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าวโดยการค้นคว้าข้อมูลจากแอปพลิเคชันต่างๆ จากสมาร์ตโฟน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และนำมาประยุกต์ใช้กับอาชีพการเกษตรของตนเอง อีกทั้งยังใช้การติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการต่างๆ

จัดบันทึกต้นทุนการผลิต มีการจดบันทึกต้นทุนการผลิตข้าว เพื่อใช้เป็นข้อมูลดูว่าในฤดูกาลผลิตที่ผ่านมาใช้ต้นทุนไปเท่าไรเมื่อหักลบแล้วจะเหลือกำไรเท่าไร และเอาไว้เปรียบเทียบข้อมูลว่าแต่ละฤดูมีสถานการณ์อะไรบ้าง มีต้นทุนแตกต่างกันเท่าไรมีส่วนไหนที่จะสามารถลดหรือแก้ไขได้บ้าง

การนำนวัตกรรม หรือการประยุกต์นำเทคโนโลยี

เมื่อนำเอาเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการผลิตข้าว เช่น การลดปุ๋ยเคมี การลดสารเคมี การลดเมล็ดพันธุ์ข้าว การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ปลูก และการทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย สามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวลงได้ ได้ผลผลิตสูงขึ้น และข้าวมีคุณภาพดีขึ้น

2. นางสาวสุณีพร ขุนปักชี

วัน เดือน ปีเกิด 2 กุมภาพันธ์ 2521

ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

สถาบันการศึกษาโรงเรียนวัดลาดชะโดสามัคคี

ที่อยู่ เลขที่ 31/2 ม.5 ต.จักราช อ.ผักไห่ จ.พระนครศรีอยุธยา

เบอร์โทรศัพท์ 086-7967345

เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี พ.ศ. 2561

การใช้นวัตกรรม หรือ เทคโนโลยีการผลิต

แต่เดิมก่อนที่จะมาทำเกษตรผสมผสาน ได้ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวคือทำนาอย่างเดียวบนพื้นที่ต่อมาจึงเริ่มปรับเปลี่ยนพื้นที่โดยการขุดบ่อเพื่อเลี้ยงปลาและเก็บกักน้ำไว้ใช้ในการทำการเกษตร และแบ่งพื้นที่ปลูกพืชผักต่างๆ ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำการเกษตรนั้นจะลดการใช้สารเคมี โดยส่วนใหญ่จะผลิตสารชีวภัณฑ์ไว้ใช้ในการป้องกันกำจัดโรคพืช/ศัตรูพืช และมีการใช้น้ำหมักหว่าปลา เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต

การนำนวัตกรรม หรือการประยุกต์นำเทคโนโลยี

การแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรออกเป็นสัดส่วน และมีการวางแผนการผลิตนั้นทำให้มีผลผลิตตลอดทั้งปี สามารถสร้างรายได้ได้อย่างต่อเนื่องจากที่มีการผลิตสารชีวภัณฑ์ไว้ใช้ในการป้องกันกำจัดโรคพืช/ศัตรูพืชและมีการใช้น้ำหมักหว่าปลานั้น ทำให้เป็นการลดต้นทุนการผลิต ยังมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ สิ่งแวดล้อม และไม่มีสารพิษตกค้าง

ด้านการบริหารจัดการ ที่โดดเด่น

1) กระบวนการผลิต

มีการวางแผนการผลิต ลดต้นทุนการผลิต มีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคพืช/ศัตรูพืชและมีการใช้น้ำหมักหว่าปลา ทำให้ผลผลิตที่ได้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีกระบวนการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม

2) การจัดการผลผลิต

มีการปลูกพืชผสมผสาน ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้นั้นมีความหลากหลาย มีคุณภาพ และออกสู่ตลาดตลอดทั้งปี

3) การจัดการด้านการตลาด

ส่วนใหญ่จะขายเองที่ตลาดนัดในชุมชน และมีพ่อค้ามารับผลผลิตที่บ้าน ทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี

1.4.2 ชนิดสินค้า มะม่วง

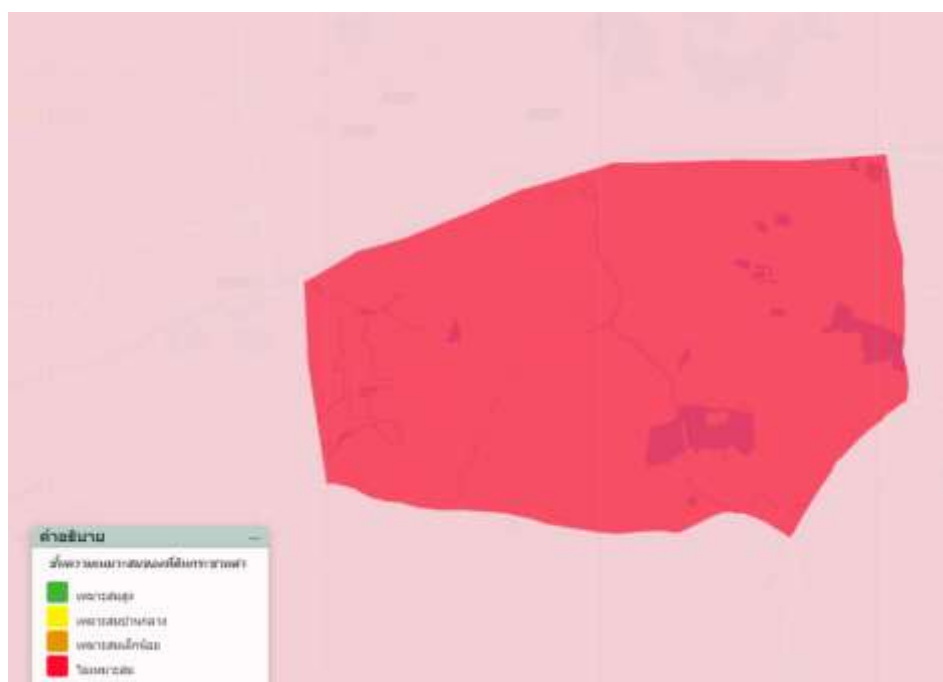
1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกมะม่วงทั้งหมด จำนวน 5 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน 5 คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2.22 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
จักราช	0	0	0	5	5

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 2.15 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอผักไห่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ พ.ศ. 2567)

(2) พื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลจักรราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มีพื้นที่ปลูกมะม่วงในตำบลจักรราช จำนวน 5 ไร่ แบ่งเป็น

ตารางที่ 2.23 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลจักรราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่	ราย	พื้นที่ปลูกมะม่วง (ไร่)
1	1	2	1.5
2	3	2	2.5
3	6	2	1
	รวม		5

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้ พ.ศ. 2567)

(3) พื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลจักรราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน 5 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 พื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) จำนวน 0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0 และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2.24 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลจักรราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะม่วง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
จักรราช	0	0	0	5	5

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้ พ.ศ. 2567)

2) ปริมาณการผลิต ตำบลจักรราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่การปลูกมะม่วง จำนวน 5 ไร่ 6 ครัวเรือน

ตารางที่ 2.25 แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลจักรราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
จักรราช	6	5	5	3.5	0.7

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้ พ.ศ. 2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในการผลิต)

(1) การเตรียมพื้นที่ ยกร่องให้สันร่องสูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วมสูงสุด 0.5 - 1.0 เมตร ปลุกมะม่วงบนสันร่อง ระยะระหว่างสันร่อง 6-8 เมตร ร่องน้ำกว้าง 1.0 - 1.5 เมตร

(2) การเลือกต้นพันธุ์มะม่วง • เป็นพันธุ์ที่คัดเลือกจากสวนหรือแหล่งพันธุ์ที่เชื่อถือได้ • ต้นพันธุ์ได้จากการขยายพันธุ์แบบไม่ใช้เพศ เช่น การทาบกิ่ง การเปลี่ยนยอด เป็นต้น • ต้นมีความสูงมากกว่า 60 เซนติเมตร มีระบบรากแข็งแรงไม่ชดหรืออ

(3) ระยะปลูก • ระยะปลูกทั่วไปคือ ระยะระหว่างแถว 6-8 เมตร ระหว่างต้น 6-8 เมตร • ระบบการปลูกชิด เช่น ปลูกระยะ 4x4 เมตร ได้จำนวนต้นและผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่มาก ขณะที่การลงทุนเพิ่มมากขึ้น • มีการควบคุมทรงพุ่มและการจัดการมากยิ่งขึ้นกว่าระยะปลูกปกติ

(4) ขั้นตอนการปลูก • ขุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร กรณีพื้นที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ควรขุดหลุมให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และใช้วัสดุปรับปรุงดินเพิ่มมากขึ้น • วัสดุปรับปรุงดินที่ใช้กับหลุมขนาดปกติ ประกอบด้วยหินฟอสเฟต 0.5 กิโลกรัม ปุ๋ยอินทรีย์ 5-10 กิโลกรัม ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 200-300 กรัม คลุกเคล้ากับดิน นำมะม่วงออกจากถุงแล้วปลุกมะม่วงลงกลาง หลุม ปักหลักยึดต้นกั้นการโยกคลอน แล้วใช้มีดกรีดเอาพลาสติกบริเวณรอยต่อระหว่างยอดพันธุ์กับต้นตอออก • ในแหล่งปลูกที่มีลมแรงควรปลูกไม้บังลมเป็นแถว หรือเป็นแนวขวางทิศทางลมล่วงหน้าหรือปลูกพร้อมๆ กับ การปลูกมะม่วง เช่น สะเดา หรือไผ่ เป็นต้น

(5) ฤดูปลูก ต้นฤดูฝนเหมาะสมที่สุด มะม่วงที่ปลูกจะมีการเจริญเติบโต และตั้งตัวได้ก่อนถึงฤดูแล้ง แต่ถ้าหากมีระบบการให้น้ำก็สามารถปลูกมะม่วงได้ทุกฤดูกาล

4) ปฏิทินการเพาะปลูก เกษตรกรในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการปลูกมะม่วงดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะม่วง			Δ	Δ	Δ							
		←										→
		←	---	---	---	---	---	---	---	---	---	→
สัญลักษณ์		↔	ช่วงฤดูปลูก				Δ ปลูกสูงสุด					
		←---	ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว				▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด					

ภาพที่ 1.15 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วงในตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีต้นทุนการผลิตมะม่วง โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตมะม่วง เป็นเงิน 19,105 บาท

ตารางที่ 2.26 แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี 2567 ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายละเอียด	ต้นทุน/ไร่
1. ค่าจ้างรถแทรกเตอร์ไถเตรียมดิน	1,000.-
2. ค่าต้นพันธุ์มะม่วง	11,475.-
3. ค่าปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยคอก	5,660.-
4. ค่าสารเคมีปราบศัตรูพืชและวัชพืช	150.-
5. ค่าน้ำ	600.-
6. ค่ากระดาษห่อมะม่วง	50.-
7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	150.-
รวม	19,105.-

หมายเหตุ :

1. ต้นทุนดังกล่าวไม่ได้รวมค่าจ้างแรงงาน ค่าแรงห่อมะม่วง ค่าใส่ปุ๋ย ค่าปราบศัตรูพืชค่าเก็บเกี่ยว เป็นต้น ประมาณ 2,980 บาท/ไร่

2. ต้นพันธุ์มะม่วงขนาด 40-60 ซม. (ราคาต้นละ 255 บาท)

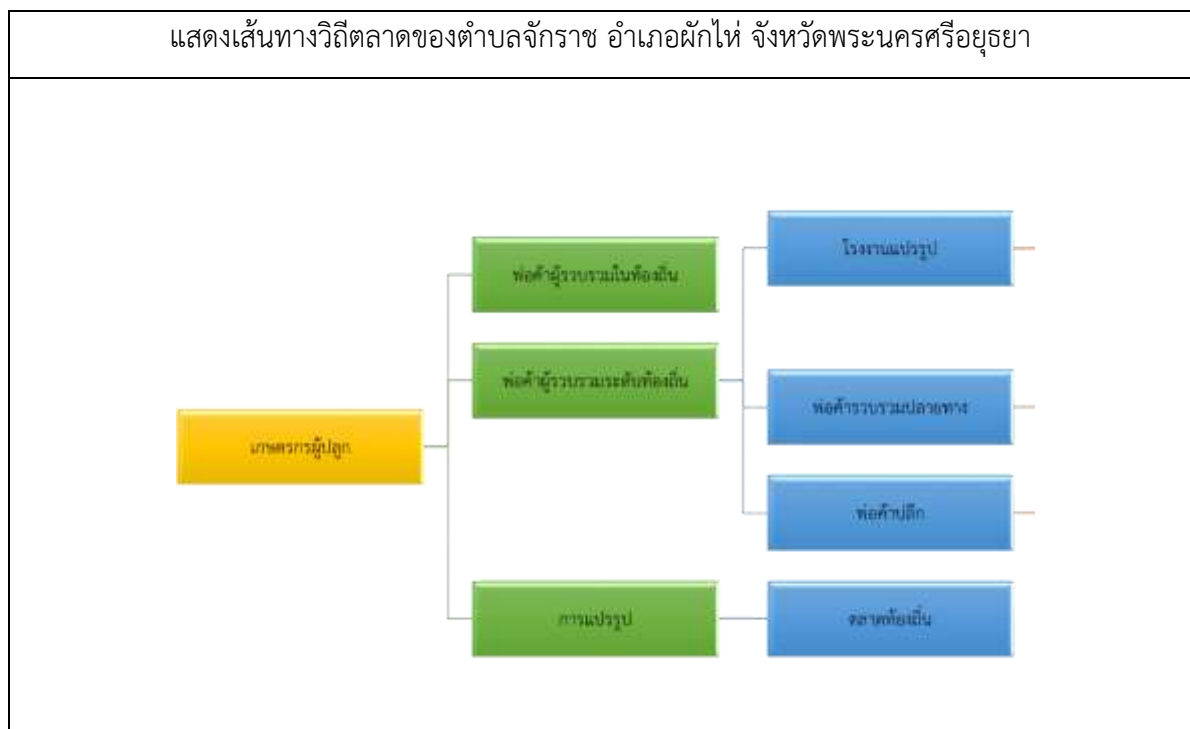
3. ระยะปลูกที่เหมาะสมจะใช้ระยะระหว่างต้น 6 เมตร และระหว่างแถว 6 เมตร พื้นที่ 1 ไร่ปลูกได้ 45 ต้น

4. ต้นทุนเป็นการประมาณการข้างต้นอาจมีปัจจัยอื่นส่งผลกระทบต่อต้นทุนได้

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ.2567)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(1) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ) เส้นทางเคลื่อนย้ายผลผลิตจากแหล่งผลิตไปสู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การเก็บรวบรวม การแปรรูป การจำหน่าย แจกจ่ายในสินค้า

ภาพที่ 2.16 แสดงวิถีการตลาดมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้, 2567)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลจักราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตและโรงงานแปรรูป แต่มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ ณ แปลงเกษตรกร

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลจักราช อำเภอดักไห้ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตมะม่วง จำนวน 2 ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน 2 ราย เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ 2.27 แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ในด้านการผลิตมะม่วง ตำบลจักราช อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
1	นาย เสกสรรค์ ครุฑธาพันธ์	1	จักราช	ดักไห้	2561	ไม้ผล

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้, 2567)

1.4.3 ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว่า

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

ตำบลจักราช อำเภอดักไ้ มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า ทั้งหมด จำนวน 5 ไร่

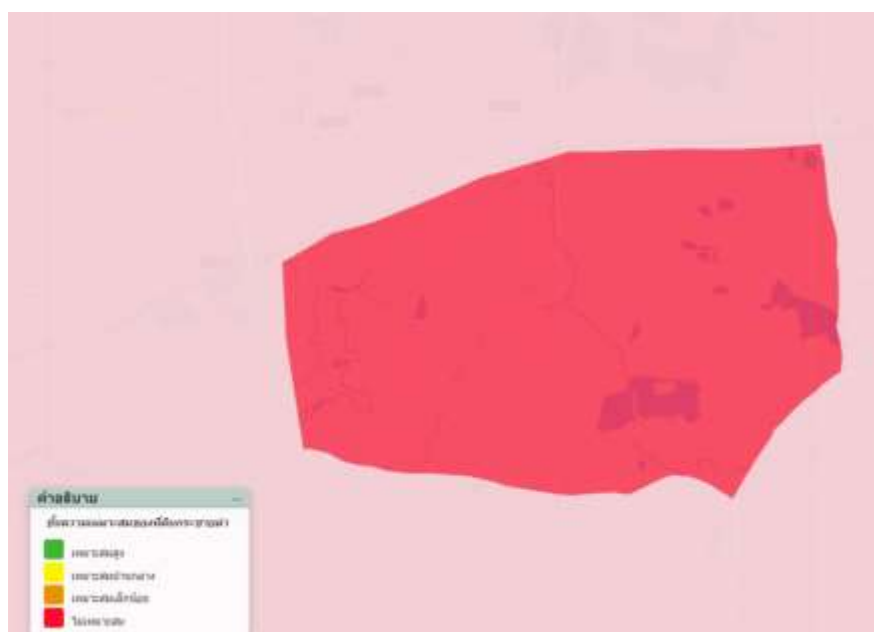
(2) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า

ตำบลจักราช อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน 5 ไร่

ตารางที่ 2.28 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลจักราช อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)
1	1	3
2	6	2
	รวม	5

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_62_fmndfbd_ap/14/08//, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 2.17 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลจักราช อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. 2567)

2) ปริมาณการผลิต

ตำบลจักราช มีพื้นที่การปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน 5 ไร่ 2 ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกในพื้นที่หมู่ที่ 1 จำนวน 3 ไร่ 2 ครัวเรือน และหมู่ที่ 6 จำนวน 2 ไร่ 2 ครัวเรือน

ตารางที่ 2.29 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
1	3	3	3	2.0	0.67
6	2	2	0	0	0
รวม	5	5	3	2	0.67

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_62_fmddfbd_ap/14/08//, 2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบลและระบุรายละเอียดในแต่ละหัวข้อด้วย)

(3.1) การใช้พันธุ์การปลูกด้วยการใช้ต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะเหมาะสมมากในกรณีที่พื้นที่ปลูกใหม่ที่ไม่เคยพบการระบาดของโรคแมลงดังกล่าวมาก่อน โดยปลูกชุดแรกเพียงชุดเดียว หลังจากนั้นเมื่อเข้าสู่เดือนที่ 7 ก็สามารถขุดหน่อที่ได้มาใหม่ไปปลูกขยายได้ จะทำให้เป็นแปลงปลูกที่ปลอดจากโรคแมลง

(3.2) การปลูกควรหลุมปลูกควรใหญ่ ปลูกระยะ 4x4 เมตร เพราะระบบรากของกล้วยน้ำว้า นั้นจะหากินในรัศมีไม่เกิน 50 เซนติเมตร ทำให้รากสามารถหากินได้มากขึ้น กว่าวิธีการชุดแบบเดิมของเกษตรกรที่ขุดหลุมพอดักกับเหง้า อีกทั้งในกลุ่มปลูกยังมีการใส่ปุ๋ยคอก ทำให้รากขนลงด้านล่างเพื่อหาอาหาร ทำให้อาการรากลอยจึงช้าลง แทนที่จะเป็น 1-2 ปี รื้อ เกษตรกรมีต้นทุนที่ลดลง

(3.3) การดูแลรักษา เน้นระบบไถหน่อทุก 3 เดือน ให้ออกผลผลิตทั้งปี สาเหตุที่ไถหน่อทุก 3 เดือน มีเหตุผลว่า ด้วยการออกผลผลิตของกล้วยน้ำว้าในแปลงนั้นจะออกไม่พร้อมกัน ถึงแม้ไถไล่เคียงกัน จะมีการกระจายตัวในการเก็บเกี่ยวประมาณ 3 เดือน โดยจากข้อมูลที่ศึกษาจากการปลูกกล้วยน้ำว้าด้วยหน่อพบว่า จะมีช่วงแรกที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์ ช่วงกลางๆ จะเก็บได้ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ และช่วงปลายเก็บได้ประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์

(3.4) เทคนิคปลูกกล้วยน้ำว้าเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อให้ได้ผลดี

หนึ่ง คัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีขนาดความสูง 15 เซนติเมตรขึ้นไป หรือมีเส้นรอบวงต้นมากกว่า 3.5 เซนติเมตร หากต้นเล็กกว่านี้จะพบปัญหาเรื่องการดูแล และอัตราการตายสูง

สอง เตรียมแปลงปลูก ระยะ 3x3 หรือ 4x4 เมตร ขนาดหลุมปลูก 50x50x50 เซนติเมตร เพื่อให้ระบบรากเดินดี ขึ้นโคนช้า ระยะปลูกขึ้นอยู่กับ การดูแล ถ้าดูแลดี กอกล้วยใหญ่ ควรปลูกระยะ 4x4 เมตร 1 กอ ควรไถเพียง 4 ต้นเท่านั้น

สาม คลุกเคล้าปุ๋ยคอกผสมดินประมาณหลุมละ 2 กิโลกรัม รองกันหลุมขึ้นมาประมาณ 30 เซนติเมตร แล้วจึงปลูกต้นกล้วยและกลบบริเวณโคนต้นให้แน่น ทำแอ่งดินรอบต้นเพื่อเก็บน้ำรักษาความชื้นของดิน และควรรองกันหลุมด้วยฟุราดานป้องกันหนอนกอกล้วยประมาณ 1 ช้อนโต๊ะ ต่อหลุม

สี่ ปลุกเสร็จให้น้ำตามทันทีให้ชุ่มชื้นพอเพียง ไม่เช่นนั้นต้นจะเหี่ยวเฉา ใบแห้งและยุบตัว บางต้นตาย บางต้นแตกต้นใหม่ขึ้นแทนทำให้อายุต้นไม่สม่ำเสมอ

ห้า ในระยะเดือนแรกต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และดินต้องชุ่มชื้นเพียงพอ เป็นเดือนที่ต้องเอาใจใส่อย่างมาก หากเป็นการให้น้ำแบบฝอยหรือมินิสปริงเกอร์ จะทำให้ต้นตั้งตัวได้เร็ว สามารถสร้างใบและลำต้นใหม่ได้ดี โอกาสรอดสูงกว่าการลากสายยางรดน้ำ และเริ่มให้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ประมาณ 100-150 กรัม ต่อต้น หลังปลูกได้ 1 เดือน และเดือนที่ 2 ส่วนเดือนที่ 3 ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักแทน

หก เดือนที่ 2 และ 3 ต้นกล้วยจะมีต้นและใบใหม่ทั้งหมด ปัญหาคือหญ้าขึ้นคลุมต้น ต้องถากหญ้าบริเวณโคนต้น และฉีดยาฆ่าหญ้าพาราควอต ระหว่างแถว ต้องระวังอย่าให้ละอองยาโดนต้นกล้วย จะทำให้ต้นชะงักและตายได้

เจ็ด เดือนที่ 4 การเจริญเติบโตเร็วมาก ทั้งความสูงและรอบวงต้นใกล้เคียงปลูกจากหน่อพันธุ์ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดต้นปลูกเริ่มแรก ถ้าสูง 15 เซนติเมตร ขึ้นไป จะโตทันกัน ถือว่าเดือนนี้เป็นเดือนที่ต้นรอดตายทั้งหมด การดูแลทำเช่นเดียวกับการปลูกด้วยหน่อ โดยให้ปุ๋ย 15-15-15 หรือ 16-16-16 ประมาณ 100-150 กรัม ต่อต้นในเดือนที่ 4 และ 5 ส่วนเดือนที่ 6 ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักแทนและงดใส่ปุ๋ยจนกว่าจะแทงปลี ถึงจะใส่ปุ๋ยเคมีอีกครั้งจนกระทั่งหลังเก็บเกี่ยวถึงจะเริ่มให้ปุ๋ยในรอบใหม่

แปด เดือนที่ 6 หรือ 7 กล้วยเริ่มแทงหน่อ และสะสมอาหารเพื่อการตกเครือ

เก้า เดือนที่ 9 กล้วยเริ่มแทงปลี การแทงปลีหรือตกเครือจะเร็วหรือช้ากว่าหน่อพันธุ์ ขึ้นอยู่กับขนาดลำต้นปลูกเริ่มแรกและการดูแลรักษา หากต้นพันธุ์ที่มีขนาดความสูง 15 เซนติเมตรขึ้นไป หรือมีเส้นรอบวงต้นมากกว่า 4 เซนติเมตร การตกเครือใกล้เคียงกับหน่อพันธุ์ ขนาด 1 เมตร หากต้นมีขนาดใหญ่กว่านี้ การตกเครือจะเร็วกว่าหน่อพันธุ์ และหากเล็กกว่านี้การตกเครือจะช้ากว่าหน่อพันธุ์ อายุเครือกล้วยจากการแทงปลีจนกระทั่งเก็บเกี่ยวมีอายุประมาณ 4 เดือน เท่ากับหน่อพันธุ์กล้วยน้ำว่าทั่วไป

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลจักราช มีการปลูกกล้วยน้ำว่า ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว่า	△	←			→				←	▽		

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 2.18 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ ปี 2567)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลจักราช มีต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็น 2,170 บาท

ตารางที่ 2.30 แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี 2567 อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน		หมายเหตุ
		บาท	
เตรียมแปลง		200	
ปลูก		300	
ยาคุมวัชพืช (2 ครั้ง)		250	
ดายหญ้า		200	
ปุ๋ย 15-15-15 (1เดือน)	100-150กรัม/ต้น	150	
ปุ๋ย 15-15-15 (3-4เดือน)	200-300กรัม/ต้น	300	
ปุ๋ย 15-15-20(5เดือน)	200-300กรัม/ต้น	350	
เก็บเกี่ยวต้นละ 300 บาท		300	
บรรทุกต้นละ 120 บาท		120	
รวม		2,170	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ ปี 2567)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

ขายภายในชุมชน และมีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายปลีก

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลจักราช มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน 1 ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ 2.31 แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตกล้วยน้ำว้า ตำบลจักราช อำเภอผักไห่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
1	นางสาวสุณีพร ขุนปักชี	6	จักราช	ผักไห่	2562	ไม้ผล

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. 2567)

2. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ 2.32 แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	พื้นที่เป้าหมาย (พื้นที่ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด 1. ข้าว 2. มะม่วง 3. ถั่วลิสง 4. ขาดมาตรฐานการผลิต	-ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม) -ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากทำนาแบบ พึ่งพา -สารเคมีการระบาดของโรคและแมลง -ผลผลิตขาดการรับรองมาตรฐาน	-สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการทำนาปลอดภัย -ส่งเสริมการผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐาน -จัดตั้งแปลงต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และ เทคโนโลยี -การผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร 1. ด้านการวางแผนการผลิตในรูปแบบ กลุ่ม 2. การถ่ายทอดองค์ความรู้ 3. การเชื่อมโยงเครือข่ายในตำบล	-ไม่มีการปฏิบัติตามแผนการผลิตของกลุ่ม -ต้นทุนการผลิตสูง -มีผู้สืบทอดองค์ความรู้	-พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรรุ่น เก่า -ส่งเสริมความรู้และพัฒนาคนรุ่นใหม่เข้าสู่เทคโนโลยี การผลิตสมัยใหม่ -ถ่ายทอดองค์ความรู้	ทุกหมู่บ้าน	มาก

ตารางที่ 2.33 แสดงประเด็นการวิเคราะห์พื้นที่ คน สีนค้ำ

ประเด็นการวิเคราะห์	ข้อมูลปัจจุบัน	ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/จุดอ่อน
คน	1. เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป 2. เกษตรกรมีความชำนาญในการทำนา 3. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก 4. เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง มีการเช่าที่ดิน 5. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร 6. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ 7. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ทางด้านการใช้ application ด้านการเกษตร 8. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 6 ราย 9. มี Smart farmer ต้นแบบ 2 ราย 10. มีกลุ่มยุวเกษตรกร	1. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก 2. เกษตรกรมีความชำนาญในการทำนา 3. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 6 ราย 4. มี Smart farmer ต้นแบบ 2 ราย	1. เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป 2. เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง มีการเช่าที่ดิน 3. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร 4. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ 5. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ทางด้านการใช้ application ด้านด้านการเกษตร

ประเด็น การวิเคราะห์	ข้อมูลปัจจุบัน	ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/จุดอ่อน
พื้นที่	1. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 2. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง 3. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก 4. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต 5. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่าแบบมีสัญญา 6. มีสบกต. 1 จุด 7. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง แต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช 8. มีถนนเส้นหลักในพื้นที่การเดินทางสะดวก	1. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 2. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่าแบบมีสัญญา 3. มีสบกต. 1 จุด 4. มีถนนเส้นหลักในพื้นที่การเดินทางสะดวก	1. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 2. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง 3. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก 4. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต 5. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง แต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช
สินค้า	1. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก 2. สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า 3. มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด 4. สินค้ามักจะประสบปัญหาราคาตกต่ำ 5. ทำนาแบบใช้สารเคมี 6. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง	1. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก 2. มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด 3. มีผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร	1. สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า 2. สินค้ามักจะประสบปัญหาราคาตกต่ำ 3. ทำนาแบบใช้สารเคมี 4. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง 5. ขาดความรู้และทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

3. การจัดทำ TOWS Matrix

3.1 การจัดทำ TOWS Matrix ของตำบลจักราช

ตารางที่ 2.34 แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) 1. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก 2. เกษตรกรมีความชำนาญในการทำนา 3. มีการมีศบกด. 1 จุด 4. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 6 ราย 5. มี Smart farmer ต้นแบบ 2 ราย 6. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 7. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่าแบบมีสัญญา 8. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก 9. มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด 10. มีกลุ่มยุวเกษตรกร	จุดอ่อน (W) 1. เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป 2. เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเอง มีการเช่าที่ดิน 3. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร 4. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ 5. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตร 6. ดินมีความเหมาะสมในการทำนา 7. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง 8. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก 9. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต 10. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง แต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช 11. สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า 12. สินค้ามักจะประสบปัญหาราคาคตกต่ำ 13. ทำนาแบบใช้สารเคมี 14. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง
โอกาส (O) 1. มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ 1 จุด 2. มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความรู้และให้คำแนะนำกับกลุ่มองค์กรเกษตรกร	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. ส่งเสริมการทำนาแบบปลอดภัย เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการผลิตที่ดี	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. ส่งเสริมความรู้และพัฒนาคนรุ่นใหม่เข้าสู่เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่

อุปสรรค (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
1. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง แต่อยู่ปลายโครงการส่งน้ำ ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตพืช 2. การประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย 3. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง 4. ราคาผลผลิตตกต่ำ	๑. พัฒนาศักยภาพด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรผ่านองค์กรเกษตรกร	๑. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

3.2 การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก
 - 1.1 ส่งเสริมการทำนาแบบปลอดภัย เพื่อเข้าสู่มาตรฐานการผลิตที่ดี
 - 1.2 สร้างจุดเรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร
2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข
 - 2.1 ส่งเสริมความรู้และพัฒนาคนรุ่นใหม่เข้าสู่เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่
3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน
 - 3.1 พัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร
 - 3.2 อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - 3.3 พัฒนาศักยภาพด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรผ่านองค์กรเกษตรกร
4. กลยุทธ์เชิงรับ
 - 4.1 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
 - 4.2 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ทางการเกษตร

3.3 ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาตามกลยุทธ์

1. แนวทางการพัฒนา

1.1 พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

1.1.1 ข้าว

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การลดต้นทุนการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

1.2 พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

1.2.1 Young Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

1.2.1 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร
- พัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิต
- พัฒนานาบรรจุก้นท์
- พัฒนาด้านการตลาด

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

1.2.4 ประเภทเมล็ดพันธุ์ข้าว

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการ
ผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP)

โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานการผลิต

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 7 กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

1.2.5 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ 2 โครงการธนาคารปุ๋ยตามค่าาเคราะห์ดิน

1.3 พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

1.3.1 ที่ดิน

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลด ละ เลิก เผาเศษซากวัสดุทางการเกษตร และฟางข้าว

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

โครงการที่ 1 โครงการงดการเผาเศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร

1.3.2 แหล่งน้ำ

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

โครงการที่ 1 โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

บทที่ 3

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

1. แนวทางการพัฒนา

1.1 พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

1.1.1 ข้าว

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การลดต้นทุนการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

1.2 พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

1.2.1 Young Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

1.2.1 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร
- พัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิต
- พัฒนานาบรรจุก้นท์
- พัฒนาด้านการตลาด

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

1.2.4 ประเภทเมล็ดพันธุ์ข้าว

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการ
ผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง

อินทรีย์)

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

โครงการที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

โครงการที่ 3 โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต

กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 6 กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ 7 กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

1.2.5 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ 1 โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ 2 โครงการธนาคารปุ๋ยตามคั่วาเคราะห์ดิน

1.3 พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

1.3.1 ที่ดิน

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลด ละ เลิก เผาเศษซากวัสดุทางการเกษตร และฟางข้าว

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

โครงการที่ 1 โครงการงดการเผาเศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร

1.3.2 แหล่งน้ำ

1) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

2) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

โครงการที่ 1 โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

2. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร

สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร รายละเอียดโครงการที่ประสงค์จะดำเนินการร่วม หรือ ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น แผนพัฒนาการเกษตร 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 1 : สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 1: ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้กับ

ประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการส่งเสริม เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ส่งเสริมเกษตรกรน้อมนำศาสตร์ พระราชดำริด้านการเกษตรมา ประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ การเกษตรและการดำรงชีวิต	ครัวเรือน เกษตรกรใน พื้นที่จำนวน 150 ครัวเรือน	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	ครัวเรือนเกษตรกรได้รับการ พัฒนาและน้อมนำแนวทาง พระราชดำริไปปฏิบัติไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่
โครงการเกษตรกรรม ยั่งยืน	เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ยั่งยืนในรูปแบบ เกษตรผสมผสาน	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 10 ราย	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	เกษตรกรมีความยั่งยืนในอาชีพ เกษตร และเกษตรกรมีรายได้	สำนักงาน เกษตรอำเภอ

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
	เกษตรอินทรีย์ และการผลิตใน รูปแบบอื่น ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนา อย่างยั่งยืน							เพิ่มขึ้นจากภาคการเกษตร ไม่ น้อยกว่าร้อยละ 90	ผักไหม้
โครงการส่งเสริมการ ปลูกพืชอื่น ทดแทน การทำนาปรัง	ส่งเสริมการปลูกพืชอื่น ทดแทนการ ทำนาปรัง	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 50 ราย	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	เกษตรกรมีรายได้จากการปลูก พืชอื่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไหม้
โครงการส่งเสริมภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการ ผลิตทางการเกษตร	เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ ผลิตทางการเกษตร รวมทั้งอนุรักษ์ พันธุ์พืชพื้นถิ่น และการฟื้นฟูวิถีชีวิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 10 ราย	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	50,000.-	เกษตรกรมีการอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการผลิตทาง การเกษตร อย่างน้อย 5 ราย	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไหม้

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การเกษตรสร้างมูลค่า

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 1 : สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 6: ยกระดับศักยภาพกำลังคน ภาคการผลิต การค้า และบริการให้เป็นมืออาชีพโดยเฉพาะการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ			ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2564	2566		
โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด และสามารถปรับตัวภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 50 ราย	50,000.-	50,000.-	50,000.-	เกษตรกร มีความมั่นคงในอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	สำนักงานเกษตรอำเภอฝักไถ่
โครงการการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตร	ส่งเสริมและพัฒนาการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 30 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	สำนักงานเกษตรอำเภอฝักไถ่
โครงการแปรรูปผลผลิตเกษตร	ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเกษตรเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 25 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	สำนักงานเกษตรอำเภอฝักไถ่
โครงการทำนาปลอดภัย	ส่งเสริมการทำนาปลอดภัยเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยใช้	เกษตรกรในพื้นที่จำนวน 10 ราย	150,000.-	150,000.-	150,000.-	มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อย	สำนักงานเกษตรอำเภอฝักไถ่

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ			ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2564	2566		
	เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต					กว่าร้อยละ 10	ให้
โครงการผลิตสินค้า เกษตรด้วยนวัตกรรม ใหม่	ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมใหม่ในการผลิต สินค้าเกษตร	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 25 ราย	500,000.-	500,000.-	500,000.-	มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นและ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อย กว่าร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตรอำเภอฝัก ให้
โครงการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ทางการเกษตร	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร ให้ เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของ เกษตรกรในพื้นที่ และสามารถเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 10 ราย	300,000.-	300,000.-	300,000.-	มีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร จำนวน 10 จุด	สำนักงาน เกษตรอำเภอฝัก ให้
โครงการธนาคารเมล็ด พันธุ์	ส่งเสริมการใช้พืชพันธุ์ดีในการผลิตเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 1 กลุ่ม	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรในชุมชนมีเมล็ดพันธุ์ที่มี คุณภาพไว้ใช้ในการผลิตสินค้า เกษตร	สำนักงาน เกษตรอำเภอฝัก ให้
โครงการศูนย์ข้าว ชุมชน	ส่งเสริมเกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยมี การจัดทำแผนการผลิต แผนการตลาด ร่วมกัน	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 2 กลุ่ม	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรในกลุ่มมีเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มี คุณภาพไว้ใช้ในการผลิตข้าว	สำนักงาน เกษตรอำเภอฝัก ให้
โครงการพัฒนา เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart farmer)	ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มี ความรู้ความสามารถในการผลิต การ บริหารจัดการ การตลาด และสามารถ ปรับตัวภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 10 ราย	30,000.-	30,000.-	30,000.-	เกษตรกรรุ่นใหม่ มีความมั่นคงใน อาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	สำนักงาน เกษตรอำเภอฝัก ให้

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การเกษตรสร้างมูลค่า

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 2 : ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 1: ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ เกษตรปลอดภัย (GAP) เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการพัฒนา คุณภาพสินค้า เกษตรสู่มาตรฐาน สินค้าเกษตร	ส่งเสริมเกษตรกรพัฒนา กระบวนการผลิตให้ได้รับการ รับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้า เช่น มาตรฐาน GAP เกษตร อินทรีย์ ฮาลาล และมาตรฐาน อื่น ๆ ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 100 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	สินค้าเกษตรได้รับการรับรอง มาตรฐานสินค้าไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่
โครงการส่งเสริม การใช้ปัจจัยการ ผลิตที่มีคุณภาพ	ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตที่ มีคุณภาพ ราคาเป็นธรรม และ สามารถบริหารจัดการร่วมกัน ได้	เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 100 ราย	300,000.-	300,000.-	300,000.-	300,000.-	300,000.-	เกษตรกรมีต้นทุนการผลิต ลดลงกว่าร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร อำเภอผักไห่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: การเกษตรสร้างมูลค่า

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 3 : บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 3 : พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 6: ยกระดับศักยภาพกำลังคน ภาคการผลิต การค้า และบริการให้เป็นมืออาชีพโดยเฉพาะการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการส่งเสริม การหยุดเผาใน พื้นที่การเกษตร	ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร และสนับสนุนการ ใช้ประโยชน์ การสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร	เกษตรกรใน พื้นที่จำนวน 100 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรหยุดเผาวัสดุ การเกษตรในพื้นที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร อำเภอฝัก ไถ่
โครงการส่งเสริม การใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ย อินทรีย์ ในการ ปรับปรุงบำรุงดิน	ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ย หมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการ ปรับปรุงบำรุงดิน	เกษตรกรใน พื้นที่จำนวน 100 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ย หมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการ ปรับปรุงบำรุงดินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร อำเภอฝัก ไถ่
โครงการส่งเสริม การใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้ สารเคมี	ส่งเสริมเกษตรกรและชุมชน ร่วมวางแผนการจัดการ ศัตรูพืช ตั้งแต่ก่อนการระบาด ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชอย่าง	เกษตรกรใน พื้นที่จำนวน 100 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรสามารถบริหาร จัดการศัตรูพืชได้เอง	สำนักงาน เกษตร อำเภอฝัก ไถ่

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
	ต่อเนื่อง ส่งเสริมการจัดการ ศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานให้คล อบคลุมสินค้าเกษตรในพื้นที่								
โครงการส่งเสริม และพัฒนาระบบ การปลูกพืชด้วย เทคโนโลยี สมัยใหม่	ส่งเสริมและพัฒนาระบบการ ปลูกพืชด้วยเทคโนโลยี สมัยใหม่	เกษตรกรใน พื้นที่จำนวน 20 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	เกษตรกรสามารถปลูกพืช ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10	สำนักงาน เกษตร อำเภอฝัก ไผ่
โครงการ Zero- Waste Agriculture	ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ ประโยชน์ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อให้เกิดความสมดุลของ ระบบนิเวศ เป็นการฟื้นฟูและ อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติสำหรับเป็นฐานการ ผลิตภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน ในอนาคต	เกษตรกรใน พื้นที่จำนวน 50 ราย	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	100,000.-	วัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตรลดลงร้อยละ 20	สำนักงาน เกษตร อำเภอฝัก ไผ่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 : ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3: สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์กรมส่งเสริมการเกษตรที่ 2 : ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 1 : พัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวและบริการ สู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 3: ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านการท่องเที่ยว

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิต ของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการส่งเสริม และพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตร	เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	พื้นที่มี แหล่ง ท่องเที่ยว เชิงเกษตร 1 จุด	100,000.-	100,000.-	100,000.-	200,000.-	200,000.-	พื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงาน เกษตร อำเภอฝักไถ่

ยุทธศาสตร์ชาติที่ 5 : ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1: สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

กลยุทธ์ : อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์จังหวัดที่ 2 : พัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่

กลยุทธ์ที่ 4: จัดเตรียมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการทางสังคม ให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอกับความต้องการของประชาชน

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI) และ ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2566	2567	2568	2569	2570		
โครงการบ่อน้ำบาดาลเพื่อ การเกษตรพลังงาน แสงอาทิตย์	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล จากพลังงานแสงอาทิตย์ มาใช้ในการเกษตร	บ่อน้ำบาดาลเพื่อการ เกษตรพลังงาน แสงอาทิตย์ จำนวน 5 จุด	100,000-	100,000-	100,000-	200,000-	200,000-	มีบ่อน้ำบาดาลเพื่อ การเกษตรพลังงาน แสงอาทิตย์ จำนวน 5 จุด	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่
โครงการพัฒนา แหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร หมู่ที่ 6	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	แหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร จำนวน 1 จุด	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	มีแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่
โครงการพัฒนา แหล่งน้ำเพื่อ การเกษตรหมู่ที่ 6	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	แหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร จำนวน 1 จุด	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	100,000-	มีแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่
โครงการพัฒนาลำคลอง ธรรมชาติ	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	แหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร จำนวน 1 จุด	200,000-	200,000-	200,000-	200,000-	200,000-	มีแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร จำนวน 1 จุด	สำนักงาน เกษตรอำเภอ ผักไห่

บรรณานุกรม

- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2548. มหัตศจรรย์พันธุ์ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2553. กลุ่มชุดดิน 62 https://www.ddd.go.th/thaisoils_museum/62_soilgroup/sgr_lowland/sgr_02.htm. สืบค้นวันที่ 12 กรกฎาคม 2567
- กองวิจัยและพัฒนาการจัดการดิน. มปป. การจัดการดิน. https://www.ddd.go.th/Web_Soil/acid.htm. สืบค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2567
- ระบบสารสนเทศการผลทางการเกษตร <https://production.doae.go.th/> สืบค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2567
- ระบบ agri-map <https://agri-map-online.moac.go.th/> สืบค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2567

ภาคผนวก

1. โครงการฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช

หลักการและเหตุผล

ในการทำการเกษตรโดยเฉพาะการปลูกพืช ปัญหาที่เกษตรกรต้องพบอยู่เป็นประจำคือการเข้าทำลายของศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรต้องหาวิธีป้องกันและกำจัด ส่งผลให้เกษตรกรต้องเพิ่มต้นทุนในการผลิต ในการป้องกันกำจัด เกษตรกรมักต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการทำลายศัตรูพืช ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชเกษตรกรควรใช้วิธีปฏิบัติแบบผสมผสานเพื่อลดต้นทุนการผลิต และรักษาสภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดการใช้สารเคมีของเกษตรกร
2. ลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร
3. เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร
4. ลดสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม และสร้างความปลอดภัยให้กับเกษตรกรและผู้บริโภค
5. เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชหมู่บ้านละ 5 คน ใน 6 หมู่บ้าน รวม 30 คน/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1 – 6 ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 คน ใน 6 หมู่บ้าน รวม 30 คน
2. จัดฝึกอบรมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ปีละ 55 คน
3. ติดตามและประเมินผล

วิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 คน ใน 6 หมู่บ้าน รวม 30 คน
2. จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน
3. ติดตามและประเมินผล

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 10,245.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 55 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 1 มื้อ เป็นเงิน 2,750.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 25 บาท 55 คนจำนวน 2 มื้อ
เป็นเงิน 2,750.- บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากรชั่วโมงละ 600 บาท 1 คน 6 ชั่วโมง เป็นเงิน 3,600.-บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม
 - ปากกาลูกกลิ้ง 55 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 275.-บาท
 - แผ่นใสชนิดถ่ายเอกสาร จำนวน 20 แผ่น ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 200.-บาท
 - กระดาษ A 4 ขนาด 80 แกรม 1 รีม ๆ ละ 120 บาท เป็นเงิน 120.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน 55 แฟ้ม ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 550.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
2. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปฏิบัติและแนะนำเกษตรกรผู้สนใจรายอื่นต่อไป
3. ลดต้นทุนการผลิตการเกษตรของเกษตรกร
4. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
5. ลดปัญหาสารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรและสภาพแวดล้อม

2. โครงการฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจากราช

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจากราช

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจากราช

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีการแข่งขัน ในด้านคุณภาพผลผลิต ต้องตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและผู้บริโภค ด้านการผลิตสินค้าเกษตร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อเกษตรกรผู้ผลิต การนำความรู้ในหลักวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ และทักษะของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ ในการทำการเกษตรด้านพืช ไร่ ไม้ และปศุสัตว์มาศึกษาและปฏิบัติตามเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรลดเวลาในการทดสอบด้วยตนเองส่งผลให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรได้เร็วขึ้น

ในยุคแห่งเทคโนโลยีระบบสารสนเทศก้าวไกลการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลจากระบบสารสนเทศสามารถสืบค้นได้ในทุกช่วงเวลา ทำให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด ทั้งนี้ต้องรู้จักวิธีการเข้าถึงข้อมูลนั้น ๆ เพื่อ เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มีช่องทางในการสืบค้นข้อมูลได้ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ สามารถสืบค้นข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศด้วยตนเองได้ และโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดให้บริการระบบอินเทอร์เน็ตตำบล ให้บริการการสืบค้นข้อมูลด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นโอกาสที่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์จะไม่ใช้ประโยชน์จากการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและถ่ายทอดแก่เกษตรกรรายอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์มีความรู้ในการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ
2. เพื่อพัฒนาเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ ใช้ประโยชน์จากโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
4. เพื่อให้เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและสามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้
3. เพื่อเพิ่มแหล่งข้อมูลความรู้การเกษตรแก่เกษตรกร

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการ ฝึกอบรมเกษตรกร และคณะกรรมการศูนย์ ฯ ตำบลจากราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 20 ราย/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1 - 6 ตำบลจากราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ จำนวน 20 ราย/ปี เข้ารับการอบรม
2. จัดฝึกอบรมความรู้ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ฯ ปีละ 20 คน
3. ติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

วิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ ฯ จำนวน 20 คน
2. จัดฝึกอบรมความรู้ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศแก่เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์ฯ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช จำนวน 20 คน
จำนวน 2 วัน/ครั้ง/ ปี
3. ติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห้
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 13,820.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 20 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 2 มื้อ เป็นเงิน 2,000.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ 20 บาท 50 คน จำนวน 4 มื้อ
เป็นเงิน 2,000.- บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ 600 จำนวน 1 คน 12 ชั่วโมง เป็นเงิน 7,200.-บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
 - ปากกาลูกลื่น 20 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 100.-บาท
 - กระดาษ A 4 ขนาด 80 แกรม 6 รีม ๆ ละ 120บาท เป็นเงิน 720.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน 20 แฟ้ม ๆ ละ 40 บาท เป็นเงิน 800.-บาท
 - ค่าถ่ายเอกสาร จำนวน 1,000 แผ่นๆละ1 บาท เป็นเงิน 1,000.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมีความรู้ในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศการเกษตรทางระบบอินเทอร์เน็ต
2. เกษตรกรและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้และสามารถแนะนำเกษตรกร รายอื่นให้สามารถสืบค้นข้อมูลการเกษตรผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน
3. เกิดวิทยากรในชุมชนที่สามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้
4. ลดต้นทุนในการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรลงและผลผลิตมีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและผู้บริโภค

3. โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

3.1 ผู้รับผิดชอบ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- เทศบาลตำบลลาดชะโด อำเภอฟักไผ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- สำนักงานเกษตรอำเภอฟักไผ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 หลักการและเหตุผล

ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการถ่ายโอนภารกิจของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ การทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ ในระดับตำบล เพื่อเป็นการบริการในการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร ประชาสัมพันธ์การเกษตร และช่วยเหลือภัยธรรมชาติ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล อบรมถ่ายทอดความรู้ ตามแผนพัฒนา

ดังนั้น คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จึงได้เสนอโครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการพัฒนาอาชีพการเกษตรระดับตำบล

3.3 วัตถุประสงค์

- เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์บริการฯ
- เพื่อจัดหาวัสดุสำนักงาน ในการดำเนินการให้บริการและพัฒนาเกษตรกร

3.4 เป้าหมาย

ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกร หมู่ 1 – 6

3.5 พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 1 6

3.6 ระยะเวลาการดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

3.7 แผนการดำเนินการ

- จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ
- จัดหาวัสดุสำนักงาน และวัสดุโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ทางวิชาการ
- ให้บริการเกษตรกรที่มาติดต่อที่ศูนย์บริการฯ จัดเก็บข้อมูลการเกษตร
- ประเมินผล

3.8 งบประมาณ/ วัสดุ/ อุปกรณ์/ แผนการใช้เงิน

งบประมาณดำเนินการ รวม 45,800 บาท

- ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด

+++++

แผนการใช้เงิน

- ค่าตอบแทนในการจัดเสวนาความรู้ให้กับคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ
14 คน x 100 บาท x 12 ครั้ง เป็นเงิน 16,800 บาท
- ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ
2 คน x 1,000 บาท x 12 ครั้ง เป็นเงิน 24,000 บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน / วัสดุโฆษณาและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ นิทรรศการวิชาการ
เป็นเงิน 5,000 บาท

ผลตอบแทนโครงการ/กิจกรรม

- เพื่อเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์ฯในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของตำบล
- เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร
- เกษตรกรได้รับ ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและทันเหตุการณ์

4. โครงการฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว

ชื่อโครงการ ฝึกอบรมความรู้การจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช

หลักการและเหตุผล

การทำการเกษตรโดยเฉพาะการทำนาปลูกข้าว ปัจจัยหลักที่จะทำให้เกษตรกรประสบผลสำเร็จคือ พันธุ์ข้าว นับได้ว่าเป็นปัจจัยหลักในการผลิตที่สำคัญมาก ใช้ข้าวพันธุ์ดีในการเพาะปลูก จะส่งผลให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงและสามารถใช้เป็นพันธุ์ข้าวในการเพาะปลูกในฤดูกาลต่อไปได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีข้าวพันธุ์ดีไว้เพาะปลูก จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อที่เกษตรกรจะได้นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ และเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว
2. เพื่อให้มีแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดีในชุมชน และเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้
3. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและนำไปปฏิบัติตลอดจนแนะนำเกษตรกรรายอื่น
4. ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
5. ปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการ

เป้าหมาย

ดำเนินงานในท้องที่หมู่ที่ 1 – 6 ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 แปลง 5 ไร่/ปี

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการในท้องที่ ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลา

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่ละ 5 ราย รวม 55 ราย และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการแปลงละ 5 ไร่/ปี
2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. ดำเนินงานจัดทำแปลงเรียนรู้
4. ติดตาม/ประเมินผล

วิธีการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 ราย รวม 6 หมู่บ้าน รวม 55 ราย

2. คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ แปลง 5 ไร่/ปี
3. ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ และฝึกปฏิบัติจำนวน 6 ครั้ง
 - การเตรียมพื้นที่/การคัดเลือกพันธุ์
 - การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
 - การปฏิบัติดูแลรักษา
 - การใช้ปุ๋ยในนาข้าว
 - การตัดข้าวปน
 - การเก็บเกี่ยว/คัดเลือกพันธุ์/การเก็บรักษา/ทดสอบความงอก
4. การติดตามและประเมินผล/รายงานผลการปฏิบัติงาน

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

งบประมาณการดำเนินการ

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 58,000.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 55 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 6 มื้อ เป็นเงิน 16,500.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ 25 บาท 55 คน จำนวน 12 มื้อ เป็นเงิน 16,500.-บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ 600 บาท วันละ 6 ชั่วโมง 6 วัน จำนวน 1 คน เป็นเงิน 21,600 บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม
 - สมุดเบอร์ 2 จำนวน 55 เล่ม ๆ ละ 25 บาท เป็นเงิน 1,375.-บาท
 - ปากกาลูกกลิ้ง 55 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 275.-บาท
 - กระดาษบรู๊ฟ 50 แผ่น ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 250.-บาท
 - ปากกาเคมี 50 ด้าม ๆ ละ 12 บาท เป็นเงิน 600.-บาท
 - ค่าถ่ายเอกสารจำนวน 900 แผ่นๆละ 1 บาท เป็นเงิน 900 บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ในการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
2. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถปฏิบัติและแนะนำเกษตรกรผู้สนใจให้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
3. เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ดีไว้ใช้ในชุมชนและเป็นแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์แก่พื้นที่ใกล้เคียง
4. เพิ่มรายได้และลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
5. เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ

5. โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการเกษตร

ชื่อโครงการ โครงการฝึกอบรมความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ด้านการเกษตร

ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช

หลักการและเหตุผล

ในสภาวะปัจจุบันการทำการเกษตร เกษตรกรยังต้องใช้สารเคมีในการเพิ่มผลผลิตและป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อม บริเวณแหล่งผลิตเปลี่ยนแปลงไปและทำลายความสมดุลของระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งก่อให้เกิดแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งส่งผลต่อสภาพแวดล้อม หากไม่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร จะส่งผลให้สิ่งแวดล้อม บริเวณแหล่งผลิตด้านการเกษตรเสียหายและกระทบต่อสภาวะแวดล้อมโดยรวมของชุมชน ดังนั้นการที่เกษตรกรในชุมชนได้รับความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านการเกษตรจะช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. ถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตรแก่เกษตรกร
2. ลดการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
3. สร้างสภาวะสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ลดสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร
5. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติของศัตรูพืชในชุมชน
6. เกิดวิทยาการกระบวนการในชุมชน

เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตรแก่เกษตรกรปีละ 55 ราย

พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในท้องที่ตำบลจักราช อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2567 – 2570

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรจำนวน 55 ราย/ปี
2. อบรมให้ความรู้ แก่ผู้เข้ารับการอบรม

วิธีการดำเนินงาน

1. จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร 55 ราย/ปี
2. ติดตามและประเมินผล

การบริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจักราช
- สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่
- เทศบาลตำบลลาดชะโด

งบประมาณวัสดุ , อุปกรณ์ / แผนการใช้เงิน

ขอรับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลลาดชะโด เป็นเงิน 10,195.-บาท

แผนการใช้เงิน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดฝึกอบรม
 - ค่าอาหารกลางวัน 55 คน ๆ ละ 50 บาท จำนวน 1 มื้อ เป็นเงิน 2,750.-บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ 25 บาท 55 คน จำนวน 2 มื้อ เป็นเงิน 2,750.- บาท
2. ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ 600 จำนวน 1 คน 6 ชั่วโมง เป็นเงิน 3,600.-บาท
3. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
 - ปากกาลูกกลิ้ง 55 ด้าม ๆ ละ 5 บาท เป็นเงิน 305.-บาท
 - กระดาษ A 4 ขนาด 80 แกรม 2 รีม ๆ ละ 120 บาท เป็นเงิน 240.-บาท
 - ค่าแฟ้มเจาะ จำนวน 55 แฟ้ม ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 550.-บาท

ผลตอบแทนของโครงการ / กิจกรรม

1. เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมมีความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้านการเกษตร
2. เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมสามารถแนะนำเกษตรกรรายอื่นได้อย่างถูกต้อง
3. สภาพแวดล้อมของตำบลจักราชดีขึ้น
4. ลดสารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรและในสิ่งแวดล้อมของตำบลจักราช
5. เกิดวิทยากรกระบวนการในชุมชน